

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 8-10. 8-53

NAPILÓ

Működési és kiadási
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Megjelenik
minden nap, hétfőn és
szombatnapon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. JULIUS 5.

PÉNTEK

179. SZÁM

Ófelsége amnesztiát ad a harmadik királyfi megszületésének örömeire

A királyi kegyelem nem fog kiterjedni az államellenes büncselekményekre

Beogradból jelentik: A harmadik királyi herceg megszületése alkalmából

Ófelsége Alekszandar király gyakorolni fogja kegyelmezési jogát.

Az igazságügyminiszterium már legközelebb az uralkodó elé terjeszti az amnesztiáról szóló ukázt, amely a legrövidebb időn belül megjelenik.

Hogy az amnesztiát milyen méretű lesz, azt még

nem lehet bizonyosan tudni. Jól informált helyen azonban úgy tudják, hogy

az amnesztiát semmiesetre sem fog kiterjedni a január 6-ika után elkövetett büncselekményekre

és általában nem fogja felölelni azokat a büncselekményeket sem, amelyek az államvédelmi törvénybe ütköznek.

Péntek délben beszüntetik az egész vasuti forgalmat Csehszlovákia és Magyarország között

Elmérgekedett a hidasnéméti incidens — A csehszlovák kormány nem tartja kielégítőnek a magyar külügyminiszternek a budapesti csehszlovák követ tiltakozására adott válaszát

Franciaországot akarják felkérni döntőbírónak

Budapestről jelentik: Prágából érkező és egyelőre meg nem erősített hírek szerint

a csehszlovák kormány péntek déli 12 órakor az egész vasuti forgalmat megszünteti Magyarországgal.

A hidasnéméti incidens ügyével a csehszlovák kormány csütörtök este minisztertanácson foglalkozott, amelyen résztvett Benes külügyminiszter is, aki július elsején már szabadságra ment, azonban

Benes megszakította szabadságát, hogy résztvegyen a hidasnéméti incidens ügyét tárgyaló minisztertanács ülésén.

Budapestre érkező csehszlovák félhivatalos jelentés szerint

a magyar külügyminiszter válaszát, amelyet a budapesti csehszlovák követnek tiltakozására adott, a csehszlovák kormány nem fogadja el kielégítőnek.

mert Pecha Vince letartóztatása akkor is megsértette volna a Magyarország és Csehszlovákia között fennálló vasutügyi rendelkezéseket, ha a letartóztatás tényleg kényszerűség miatt történt volna.

A prágai sajtó csütörtökön is részletesen foglalkozik az ügyvel és élesen támadja Magyarországot. A Bohemia szerint

a külügyminiszteriumban helytelennek jelentették ki a Češke Slovonak azt a jelentését, amely szerint ultimátumszerű követelést állítottak volna fel Pechának péntek délig való szabadonbocsátása ügyében.

Kétségbevonják annak a közlésnek a helyességét is, amely szerint a csehszlovák-magyar határállomásokon további forgalmi korlátozások állanak küszöbön.

Bécsi jelentés szerint a cseh hivatalos körök nagy figyelemmel fogadták a Prager Tagblatt-nak azt a javaslatát, hogy

Csehszlovákia és Magyarország a hidasnéméti ügyből kifolyólag kérjék Franciaország döntőbíráskodását.

A Prager Tagblatt arra hivatkozik, hogy a franciák kétségtelenül nem fogják elárulni Franciaország leghűségesebb szövetségeseinek, Csehszlovákiának az ügyét, viszont az utolsó időben Franciaország és Magyarország között olyan közeledés történt, hogy Magyarország is nyugodtan megbízhat a francia kormány ítéletében és intervenciójában.

Korosec nyilatkozott Budapesten a jugoszláviai politikai helyzetről

A közlekedésügyi miniszter Budapesten keresztül Prágába utazott

Budapestről jelentik: Dr. Korosec Antun közlekedésügyi miniszter szerdán délután négy órakor szigorú inkognitóban Budapestre érkezett. Fogadására a jugoszláv követség tagjai nem jelentek meg a pályaudvaron, miután budapesti tartózkodása tisztán magánjellegű volt. A miniszter vonata este 8 óra 50 perckor indult tovább Prága felé és röviddel a vonat indulása előtt érkezett Korosec titkárával a pályaudvarra, ahol felkereste az Est munkatársát és interjút kért tőle. Korosec szabadkozott, hogy nem mondhat semmit és hangsúlyozta, hogy az a néhány óra, amit Budapesten töltött, szigorúan magánjellegű.

— Amint megérkeztem — mondotta Korosec — a ligetbe mentem, ahol nagyszerű haboskávét ittunk,

majd onnan azonnal kimentünk a szigetre. Ha Pesten vagyok, nem mulasztok el egy alkalmat sem, hogy a szigetre kimenjek. Egész délután ott voltunk, estefelé pedig egy kis autótutatót tettünk Budára. Sokat voltam Budapesten, hiszen több jugoszláv-magyar tárgyalással kapcsolatban mint delegátus tartózkodtam itt és mondhatom, hogy Budapestet legalább olyan jól ismerem, mint Bécsét. Most

Prágába utazom, ahol az Orao katolikus tornászszövetség csütörtökön kezdődő ünnepségén veszek részt, mint a jugoszláv kormány képviselője.

— Hogy milyenek a jugoszlávial viszonyok? — folytatta Korosec. — Mondhatom, a legjobbak. Aki

csak egy kissé ismerte a néhány hónappal ezelőtti délszláv viszonyokat, a belpolitikáitukául ériem, az már akkor el volt készülve egy nagy változásra.

Az a pártpolitikai szétforgácsoltság maga után kellett, hogy vonjon egy gyökeres változást, amely csak kétféle lehetett. Az egyik változás lett volna a rosszabb: ez még jobban szétforgácsolta volna

Korosec közlekedésügyi miniszter

Jugoszlávia belpolitikai életét, a másik pedig az, hogy a szétforgácsoltságot valami uton-módon összefogja.

Ófelsége Alekszandar király, Jugoszlávia legjobb polikusa az utóbbit választotta és hogy neki volt igaza, azt a mai viszonyok mutatják. Jugoszláviában rend és nyugalom van.

— És a horvátok? — kérdezte az újságíró.

— A horvátok nyugodtak — felelte Korosec. — Én olyan polgárai a hazának, mint a szerbek. Amikor elutaztam Beogradból — fejezte be nyilatkozatát Korosec — még mindenki a királyné harmadik fiának megszületését ünnepelte.

A királynét, ezt az elragadó asszonyt egész Jugoszlávia imádja.

Mindenki örül a harmadik királyfi megszületésének és egész Jugoszlávia területén egymást követik az ünnepségek.

Eddig tart az interjú, amelynek keretében az Est közli Korosec fényképét is.

Ujból revízió alá veszik a supermaximumot

A kormány újabb földeket akar igénybe venni az agrárreform céljaira

Beogradból jelentik: A minisztertanács szerda esti ülésén — mint már jelentettük — az agrártörvénnyel foglalkozott. Most már másodízben került a minisztertanács elé a földművelésügyi miniszter agrártörvénytervezete és a minisztertanács most csak a végső direktívákat és a főbb elveket állapította meg.

Annnyit most is meg lehetett tudni a minisztertanács szándékáról, hogy az ország érdekelt vidékein, a Vajdaságban s Horvát-Szlavonországban a telepítéseket az eddiginél is intenzívebben fogják folytatni, mert megállapította a kormány, hogy van még elég föld, amelyet a most fennálló törvényes rendelkezések értelmében is igénybe lehet venni.

A minisztertanács elhatározta, hogy a supermaximumként a földbirtokosok kezében meghagyott földek valóban azt a célt szolgálják-e, amelyre azokat meghagyták, vagy pedig a supermaximum megtartásával a földbirtokosok nem akarták-e egyszerűen csak az agrártörvény rendelkezéseit kijátszani.

A kormány vélekedése szerint, ha ezt a revíziót elvégzik, igen sok föld szabadul fel, amelyeket a kolonizálás céljaira lehet majd felhasználni, vagy esetleg az eddigi telepek parcelláit lehet növelni, hogy így erős parasztbirtokostályt létesítsenek. Csak ha ezzel a revízióval elkészültek, fogja a kormány megállapítani

azokat az elveket, amelyek alapján az agrárreform végleges likvidálását keresztül fogják vinni.

A szupermaximum revíziójával párhuzamosan ki fogják dolgozni a délszerbiai és a dalmáciai agrárreform likvidálásáról szóló törvényjavaslatokat is. A szupermaximum megvizsgálására miniszteri bizottság alakult, amelynek tagjai Uzunovics, Kumanudi, Srsksics és Franges miniszterek.

Krausz Simon ügyeit mégis békésen likvidálják

Góth Sándor igényeit kielégítették, mire visszavonta feljelentését — Krausz Simon a budapesti bankokkal szemben kötelezte magát, hogy felszámol és nem folytat többé bankári tevékenységet

Budapestről jelentik: Krausz Simon ügyeinek likvidálása közeledik a befejezés felé és ha valami egész váratlan akadály nem jön közbe, akkor Krausz Simon személye és ügyei lekerülnek a nyilvánosság tribünjéről. A végleges likvidálást erősen veszélyeztette az a feljelentés, amit Góth Sándor tett a Krausz Simon bankház ellen. A szanálsának ezt az akadályt most elhárították azzal, hogy

Góth Sándor igényeit kielégítették s így Góth a feljelentést visszavonta.

Az a csődkérvény, amelyet a *Chrissovelloni és Bis-teghli* cég nevében *Ulái Ferenc* dr. ügyvéd nyújtott be, aligha fog tárgyalásra kerülni, mert a kérelem alapjául szolgáló 95.000 pengős követelés, amely tözsdei differenciákból származik, még nincs tisztázva, másrészt alapos kilátás van itt is a békés megegyezésre.

Ismeretes, hogy a budapesti bankok 600.000 pen-

gőt utalványoztak Krausz Simon részére. Erre a kölcsönre nincs más fedezet, mint Krausz Simonnak az az irásos kijelentése, hogy az összeg visszafizetését erkölcsi köteletségének tekinti és ennek a kötelezettségének eleget is fog tenni, mihamelint erre módja lesz. Ebben a nyilatkozatban

Krausz Simon arra is kötelezettséget vállalt, hogy bankházát azonnal likvidálja és a jövőben sem saját neve, sem más cég alatt bankári tevékenységet folytatni nem fog Magyarországon.

Ennek a kötelezettségének megfelelően Krausz Simon már a legközelebbi napokban össze fogja hívni a Krausz Simon Bankház R. T. rendkívüli közgyűlését, amely ki fogja mondani a bankház felszámolását. Valószínűleg ez a felszámolás lesz a befejezése a Krausz Simon személye körül lejátszódott közgazdasági regénynek.

Emberhalál a határon

Egy határőr agyonlőtt egy embert, aki őt társával együtt átlépte a jugoszláv határt és a felszólításra nem akart megállni — A „fekete utlevél” áldozata — A határátlépő csoportból kettőt elfogtak, hárman visszaszöktek Magyarországra

Az utóbbi időben igen gyakran csoportokban jönnek át a határon Jugoszláviába emberek, akik kihallgatásuk alkalmával elmondják, hogy őket a magyar határmenti hatóságok utasították ki Magyarországból és tették át a határon. A szubotícai rendőrségnek felüti ez a különös kiutasítási mód és felhívta erre fellettes hatóságainak figyelmét. Az illetékes hatóság közbenjárta a magyar hatóságoknál, hogy tiltsák meg az ilyen rövid uton való kitoloncolásokat és ha valakit áttesznek a határon, szabályszerűen adják át az SHS hatóságoknak. A magyar határmenti hatóságok nem vették tudomásul a figyelmeztetést, hanem továbbra is gyakorolták ezt a rendszert, amely már nevet is kapott és az ilyen rövid uton áttoloncoltakra azt mondják, hogy *fekete utlevél* teszük át őket a határon.

A csütörtökre virradó éjszaka a kiutasításnak ez a rendszere

emberéletet is követelt.

Egy jugoszláv határőr a határ közvetlen közelében észrevette egy ilyen csapat kiutasított embert és felszólította őket, hogy álljanak meg és igazolják magukat. Kettőn eleget tettek a határőr felszólításának, a többiek azonban futásnak eredtek, mire

a határőr kénytelen volt fegyverét használni és az egyik ember holtan rogyott össze a határszélen.

Az éjszakai határmenti lövöldözésnek csütörtökön a kora reggeli órákban terjedt híre Szubotícán és ezzel kapcsolatban különböző verziók keringtek. A *Bácsme gyei Napló* munkatársa felkereste hivatalában *Turanov Lázár* rendőrkapitányt, aki az ügyről a következőket mondotta:

— A rendőrség csütörtökön délelőtt kapott jelentést az esetről és nyomban bizottság szállt ki a helyszínre. A bizottság tagjai voltak dr. *Matics* Alekszandar államügyész, *Gyogyevics* Jován vizsgálóbíró és én. A helyszíni szemle és a kihallgatások adatai alapján a rendőrség a következőképpen rekonstruálhatja a történeteket:

— Az elmúlt éjszaka tizenegy óra tájban a magyar határrendőrségi közegek

hat emberből álló csapatot küldtek át »fekete utlevéllel« Jugoszláviába.

„Egy határőrünk, aki közvetlenül a határ mellett állt őrségen, látta, hogy egy csapat ember közeledik a jugoszláv határ felé. Bevártta, míg jugoszláv területre érnek, mert addig nem tartóztathatta fel őket, majd amikor jugoszláv földre értek, a határőr felugrott és feléjük kiáltott:

— Állj!

A kis embercsoportból kettőn megálltak és felémelték kezüket, a többiek azonban

futásnak eredtek.

Egyikük, valószínűleg a csapat vezére, a közelébe szaladt és ott elült, egy másik ember a közeli szénakazal felé rohant és ott leguggolt és

olyan állásba helyezkedett, mintha támadást készítené elő.

A határőr látva, hogy csak két ember állt meg, míg a többiek különböző irányban menekülni igyekeztek, újból felszólította őket:

— Állj!

Ez a felszólítás is eredmény nélkül maradt, mire az őrs leemelte válláról a töltött fegyvert és újból többször egymásután álljt kiáltott, de hasztalanul. A határőr erre két lövést adott le a két emberre, akik a határ felé menekültek, míg egy lövést a szénakazal felé irányzott. Ez a lövés talált.

A golyó a szénakazal mellett levő embert a bal oldalán érte, áthatolt a szíven és azonnali halált okozva a jobb oldalon ment ki.

A másik két ember elmenekült. Valószínűleg visszatarétek Magyarországra, míg a negyedik az erdőben tünt el. Csupán két ember adta meg magát, akiket a határőr a közeli őrségre kísért és jelentést tett az esetről felettes hatóságának.

— A hatóságok nyomban megindították az eljárást és megállapították, hogy

a határőr jogosan használta fegyverét.

Csütörtökön reggel értesítették a szubotícai rendőrséget és a bíróságot, valamint a határrendőrséget, amelyek bizottságot küldtek ki. A bizottság kihallgatta az elfogott embereket. Ezek előadták, hogy *őket a magyar hatóságok tették át a határon*. Kijelentették, hogy a meggyilkolt embert nem is ismerték és csak szerdán este találkoztak vele először a magyar határrendőrségen. A rendőrség helyszíni szemlét tartott a tett színhelyén is, ahol megtalálták a hullát. A holttest ruháiban megtalálták az igazoló irásokat, amelyekből megállapították a lelőtt ember nevét, valamint azt is, hogy

nemrég szabadult ki egy magyarországi fegyintézetből és hosszabb ideig volt a budapesti tonlocházban.

Onnan Kelebiára szállították, valószínűleg azért, hogy átadják a jugoszláv hatóságoknak, de a kelebiai rendőrség helyett az egyszerűbb megoldást választotta és »fekete utlevéllel« küldte át az embereket a határon.

A két letartóztatott embert a szubotícai rendőrség fegyházába szállították és az esetről a rendőrség kimerítő jelentést küld a belügyminisztériumnak és a bíróság is hosszabb felterjesztést fog tenni az illetékes fórumokhoz, amelyben felhívják a figyelmet a magyar határmenti hatóságok ilyen szokatlan ténykedésére és kérik fogják, hogy járjanak közbe a magyar kormány-nal, hogy szigorú intézkedésekkel vessen véget a rendőri közegek ilyen önhatalmu és szabálytalan eljárásának, amely mint a jelen esetből is kitűnik, emberéletet is követelhet.

Az ilyen gyakorivá vált esetek hátteréről a *Bácsme gyei Napló* munkatársa illetékes helyen még a következő információkat kapta:

— Sokszor megtörténik, hogy a magyar hatóságok szabályos uton, jegyzőkönyvvel átadnak személyeket a jugoszláv határmenti hatóságoknak azzal, hogy az illető személy jugoszláviai illetőségű. A jugoszláv hatóságok megállapítják, hogy az illetők valóban jugoszlá-

vaiak-e, de ha megállapítást nyer, hogy nem jugoszláv illetőek, vissza adják Magyarországnak.

Néha négyszer-ötször is megismétlődik ez a processzus és vannak személyek, akiket sem az egyik, sem a másik ország nem akar átvenni.

A magyar határőrök most igen radikális megoldást találtak. Összegyűjtenek néhány ilyen »kétes állampolgárságú« embert és kikísérik a magyar határig azzal, hogy menjenek, ahova tudnak. A sokszor teljesen ártatlan és békés emberek az éj leple alatt átjönnek hazánkba, de itt elfogják őket és ha jugoszláviai illetőségüket nem tudják bizonyítani, természetesen átadják Magyarországnak.

A lelőtt ember, valamint a letartóztatottak neveit a további vizsgálat érdekében nem közlik a nyilvánossággal. A holttestet csütörtökön délután beszállították a szubotícai Bajai-temető hullaházába.

Lédererné a márianosztrai fegyház legjobb viseletű lakója

Megtanulta a csipkeverést és szorgalmasan dolgozik az életfogytiglani fegyházra ültet gyilkos asszony

Budapestről jelentik: Néhány napja egy vidékiesen öltözött idősebb parasztember botorkált ügyetlenül a budapesti főkapitányság körül. Több embert megszólított, majd a rendőrökkel is igyekezett megértetni magát, de a furcsa német kiejtéssel beszélő öreg embert senki sem tudta utbaigazítani. Nagynehezen akadt csak ember, aki megértette és így derült ki, hogy az öreg ember egy schwechati földműves, akinek Magyarországon dolga volt és az alkalmat arra akarta felhasználni, hogy meglátogassa földijét, a hírhedt Léderernét. Az öreg földműves megjelenése a főkapitányságon ismét felidézte a négy évvel ezelőtt történt rémes gyilkosságot, amelynek egyik tettese a bitófán végezte életét, a másik pedig a márianosztrai fegyházban tölti fegyházbüntetését.

Élénk emlékezetben él még, hogy 1925 január 9-én *Léderer* Gusztáv csendőrfőhadnagy és a felesége a tölgyfaucsal lakásban meggyilkolták és feldarabolták *Kodelka* Ferenc hentesmestert. A bűntényre úgy jöttek rá, hogy a csepeli éjjeli őrs észrevette a házaspárt, amint a hulladarabokat a Dunába akarták dobni. Léderer Gusztáv a Margit-köruti katonai fogházba került, Lédererné pedig az ügyészség Markó-uccai fogházába.

A könnyelmű élethez szokott asszonyt a hosszú vizsgálati fogság nem törte meg. Bámulatos energiával tartotta magát és körömszakadtig védekezett a felbujtói vád ellen. Egy percre sem tágitott attól, hogy Léderer Kodelkát féltékenységi rohamában lölte le.

Léderernének hozzátartozói nincsenek. Szülei már régen elhaltak és a börtönben senki más nem kereste fel, mint ügyvédje, *Lévay* Tibor dr., aki nagy buzgalommal látta el a hírhedt asszony védelmét. 1926 november 22-én hajtották végre Léderer Gusztávot a halálos ítéletet és néhány hét múlva hirdették ki Lédererné előtt a Kuria végérvényes ítéletét, amely az asszonyt életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélethirdetés után Léderernét a márianosztrai fegyházba vitték.

A márianosztrai fegyház a múlt esztendőben lett hetvenesztendős. Az épület maga még a középkorból való. A fegyház Szobtól hét kilométernyire van. Az épületet Nagy Lajos idejében építették és a Remete Szent Pál-rend klastroma volt.

Márianosztra a legszigorúbb szabályzatú fegyház. Csak azokat viszik oda, akiket többévi fegyházra ítéltek a bíróság és így legnagyobb részben olyan nők kerülnek oda, akiket gyilkosságért ítéltek el. A fegyháznak háromszáz lakója van. A szabályzat szerint férfi csak külön igazságügyminiszteri engedéllyel lépheti át a fegyház küszöbét. A börtönőrök is nők. Ezt a nehéz tisztet Irgalmas nővérek látják el. A fegyház igazgatója a rendfőnöknő. Csak a fegyház körüli külső őrszolgálatot látják el fegyveres férfi börtönőrök. A női fegyházban ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a férfi fegyházakban. Az elítélt az első évet maganzárkában tölti. Nem beszélhet senkivel és munkára sem osztják be. Látogatót minden három hónapban fogadhat, akkor is csak a legközelebbi hozzátartozóját és legfeljebb tizenöt percet beszélgethet vele. Levelet havonta egyszer írhat. Míg a férfi fegyházban a legkülönbözőbb műhelyek foglalkoztatják a rabokat, addig a női foglyoknak nem adhatnak más munkát, mint kézimunkát és kerti munkát. Márianosztrán készülnek a legszebb kézimunkák. Óriási gobelineket, finom csipkéket készítenek itt hosszú évek lassu munkájával a rab nők.

Itt él most *Léderer* Gusztávné. Mióta a viharosultu nő Márianosztrára került, teljesen megváltozott. *Az egykor vidám, hetyke és fölényes nő, teljesen magába szállott. Vezekelni akar, Naponta órák hosszú imádkozik, hogy a lelke megtisztuljon. Lédererné a fegyház legfelgyelmesebb és legjobb viseletű lakója.*

Kézimunkázni azelőtt is szeretett. A tölgyfaucsal lakás tele volt saját készítményű kézimunkáival. *A fegyházban megtanulta a csipkeverést és gyönyörű szép dolgokat csinál.* A fegyházba kerülése után néhány hónappal levelet írt *Lévai* Tibor dr.-nak és megköszönte az ügyvédi funkciót. Azóta levelet sem ír.

Mihály román király Jugoszláviába érkezik

E hó végén lesz az újszülött királyfi keresztelője

Zagrebból jelentik: Bledi jelentések szerint Őfelsége a királyné, valamint az újszülött királyfi állapota kielégítő. Az orvosok remélik, hogy a királyné e hét végén már elhagyhatja a betegágyat.

Lapijelentések szerint e hét végén Bledbe érkezik I. Mihály román király édesanyjával, Jelena anyakirálynéval és kíséretével. Ez lesz az ifjú román királynak első külföldi útja.

A román király utazására való tekintettel Mária

özvegy királyné elhatározta, hogy nem fog visszatérni Bukarestbe, mint azt eddig tervezte, hanem megvárja unokáját, Mihály királyt és valószínűleg vele együtt fog visszatérni néhány nappal később Romániába.

Őfelsége Alekszandar király csütörtökön hosszabb autósétákat tett Szlovéniában.

A harmadszülött királyfi keresztelését július hó végére várják.

Zsivkovics miniszterelnök

csütörtökön délelőtt Oszijeken tartózkodott

A miniszterelnök több közintézményben tett látogatást

Oszijekről jelentik: Zsivkovics Petar miniszterelnök kabinetfőnöke Filipovics Dusán kíséretében csütörtökön kora reggel váratlanul Oszijekre érkezett. A miniszterelnök autója reggel félnyolckor érkezett be a városba, rögtön a főispáni hivatalhoz hajtott. Az épület kapujában Dejanovics főispáni jogi referens felismerte a miniszterelnököt, akit felkísért a főispán hivatalába. Kucics Juraj főispán csak később érkezett be hivatalába.

A miniszterelnök kívánságára ekkor összehívták az összes szakreferenseket, akikről Zsivkovics miniszterelnök reszortügyekről kért felvilágosításokat. Az illusztris vendég ezután a tartományi önkormányzat székházába ment, ahol szintén összehívták a referenseket. A miniszterelnök behatóan érdeklődött a terméskilátások és egyéb ügyek iránt, majd a járásbírószálon és a

törvényszéken tett rövid látogatást.

Zsivkovics miniszterelnök látogatást tett a városban is, ahol Hängl polgármester, a tanácsnokok élén fogadta az előkelő vendéget. A miniszterelnök ezután az ügyészségi fogházba ment, ahol több fogollyal beszédebe ülegedett. Később a kórházat látogatta meg a miniszterelnök és amikor értesült arról, hogy a kórház sebészeti pavillonjának építése anyagi okok miatt félbe maradt kilátásba helyezte, hogy azonnal intézkedik és megfelelő összeget utaltat ki az építkezések befejezésére.

A miniszterelnök délelőtt tizenegy órakor folytatta útját Djakovóra, ahol látogatást tett Alekszandrovics Djakovót püspökkel. Djakovóról Zsivkovics Nasice-re és Pozsegára látogatott el, majd Bródba ment, ahonnan gyorsvonaton utazott tovább Beogradba.

Bratianu, Lupu és Averescu a régens tanácsnál a Maniu-kormány eltávolítását követelték

Maniu betérjesztette a kamarának a közigazgatási reformjavaslatot

Bukarestből jelentik: A parlament ülésén meglehetősen izgatott hangulatot teremtett az a hír, hogy a román ellenzéki pártok vezetői,

Bratianu Vintila, Lupu és Averescu a régens tanácsnál kihallgatáson voltak és kérték a Maniu-kormány eltávolítását,

illetve a közigazgatási reformtervezet visszavonását. Kormánypárti körökben ezt az akciót látszólag nyugodtan fogadják és azt állítják, hogy

Bratianuék fellépésének nem lesz semmi eredménye,

az a jól informáltak tudni vélik, hogy ez a támadás készületlenül találta a kormányt, amelynek kebelében idegesség uralkodik.

Bratianu Vintila kihallgatásán először panaszt tett a régenstanácsnak a csernovici liberális párti gyűlés megszavazása miatt. Azt állította, hogy a verekedést a nemzeti parasztpárt provokálta. Bratianu aztán áttért a közigazgatási reform bírálatára és súlyosan elítélte, hogy a Maniu-kormány tartományokra osztja az országot és kormányzóságokat állít fel.

— Ez a rendszer — mondta Bratianu Vintila — veszélyezteti az ország egységét s a decentralizáció elidegeníti egymástól a különböző vidékek népeit. Bejelentette, hogy a liberális párt most is a koncentrációs kabinet elvét vallja.

amennyiben a régenstanács nem nevez ki nemzeti kormányt, a liberálisok visszavonulnak a parlamenti tevékenységtől.

Bratianu Vintila után dr. Lupu jelent meg kihall-

gatáson a régenstanácsnál és tiltakozott a kormány tervbevetett pénzügyi intézkedése, főként az adóemelés ellen. A közigazgatási reformot illetőleg Lupu kijelentette, hogy bár híve a decentralizációnak, a mostani javaslat olveivel még sem ért egyet. Pártja nem fog résztvenni a törvényjavaslat megvitatásában.

Averescu tábornok csütörtök délután volt kihallgatás, de nem koncentrációs kormányt javasolt, mert a politikai krízis megoldására a saját pártját tartja alkalmasnak. A közigazgatási reformtörvényt a néppárt is elveti.

A parlament folyosóján élénk viták keletkeztek az ellenzéki pártok kormánybuktató akcióival kapcsolatban s a miniszterek megnyugtatták pártbíveiket, hogy a Maniu-kormány rendíthetetlenül tovább halad a megkezdett úton és

a közigazgatási reformjavaslatot még ebben az ülészakban megszavaztatja

és a parlamenti ülészakot július 25-ig hosszabbítja meg.

Az ellenzék erőyes akciójának hatása alatt Maniu miniszterelnök már szerda este a kamarában nagy beszéd kíséretében betérjesztette a közigazgatási reformjavaslatot.

A javaslat szerint Romániát hét tartományra osztják, amelyek igen széleskörű autonómiát kapnak. A javaslat hamarosan törvényerőre emelkedik, mert a régenstanács elvsben magódvá tette,

a kamarában és a szenátusban pedig óriási többséggel a kormányt.

A szocialisták szerezték meg a mandátumok többségét a holland választásokon

A holland kamara két legnagyobb pártja a szocialista és a katolikus párt lesz

Amsterdamból jelentik: A hollandiai választások szerdán folytak le és amint előrelátható volt, a választások nem idéztek elő nagyobb eltolódást.

A választási előkészületek és maguk a választások is a legteljesebb nyugalomban teltek el, szerdán este azonban a választások befejezése után, a késő éjszakai órákig rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg az eredmények iránt. A nagy lapok szerkesztőségei előtt, ahol az eredményeket hangszórón és fényvetéssel megmutatták óriási tömegek verődtek össze.

A legnagyobb nyereséget a katolikus párt és a szocialista párt érte el

és a két párt között kell az első helynek eldőlni. Az eddig beérkezett eredmények szerint a szocialisták két mandátummal vezetnek.

A végleges eredmény azonban csak péntek reggel kerül nyilvánosságra.

A kis pártok elvesztették szavazóik egy részét és lig van kilátásuk arra, hogy a kamarába bejussanak. A szocialisták szavazatnyeresége különösen az ipari kerületekben igen nagy.

A Graf Zeppelin augusztus elején indul földközi útjára

A léghajó harmincezer kilométeres utat fog megtenni

Berlinből jelentik: Dr. Eckener kapitány visszaérkezett Friedrichshafenba, ahol nyilatkozott a Graf Zeppelin legközelebbi útjáról. Eckener kapitány kijelentette, hogy a léghajó augusztus első felében fog startolni, mert később a kínai vizek felett beáll a тайfun-évszak, amely nagy mértékben megnehezítené a léghajó útját.

A tervezett földközúti út összesen harmincezer kilométer hosszú és ezt a távolságot három szakaszban fogják megtenni. A leghosszabb szakasz lesz az első, amely Friedrichshafentól Tokióig terjed. Innen repül tovább a Graf Zeppelin az amerikai kontinens felé, majd Lakehurstban köt ki és Lakehurstból startol vissza Friedrichshafenbe. Az utra a léghajó csak újragirókat visz magával.

Beomlott egy épülőfélben lévő tizenkételeteres palota Frankfurtban

A szerencsétlenségnek két halottja és három súlyos sebesültje van

Frankfurtból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt csütörtökön Frankfurtban. A Farbenindustrie Frankfurter igazgatóságának épülőfélben lévő székháza összedőlt és a szerencsétlenségnek két halottja és három súlyos sebesültje van.

A palotát tizenkét emeletre tervezték és legmagasabb pontja negyven méter magas. A hatalmas betonépítmény hat keresztződésének vas váza elkészült és az egyik szárnyépület már nyolcadik emeletig jutott, amikor a szerencsétlenség bekövetkezett. A szárnyépület egyik oldalára megingott és sok ezer tonnányi beton lezuhant, magával rántva az egész épületrészt. Ezen a helyen tíz munkás dolgozott, öt idejében észre vette a fenyegető veszedelmet és elmenekült, a többit azonban a romok maguk alá temették.

A szerencsétlenség hírére a rendőrség azonnal kiszállt a helyszínre, befitolta a további munkálatokat és megindította a nyomozást. Valószínű, hogy a szerencsétlenséget az idézte elő, hogy az épület beton-alapja nem száradt meg ki és nem bírta el a hatalmas súlyt.

Az optánstárgyalások újrafelvételét indítványozza a román kormány

Davila terjedelmes jelentésben tárta fel a tárgyalások megszakadásának okait

Bukarestből jelentik: Davila követ, aki a bécsi optánstárgyalásokat román részről vezette, elkészült jelentésével, amelyet a minisztertanács elé terjesztett. A jelentés rámutat arra, hogy a tárgyalások megszakadásának közvetlen oka az volt, hogy a román kormány sem a készpénzben való fizetés igényét nem honorálta, sem pedig amikor a huszéves törlesztésbe magyar részről már beleegyeztek volna a kamatok fizetésére kötelezettéget vállalni nem akar.

Garanciát kívánt ezenfelül a magyar kormány a törlesztések biztosítására is, továbbá azt kérte, hogy az optások kezében megmarad mintegy ötvenezer holdnyi földre nézve Románia ismerje el a örökösölési jogot még arra az esetre is, ha az utódok nem román állampolgárok. A két utóbbi feltételre a delegációk nem tudtak megegyezni s ekkor a magyar bizottság azt ajánlotta, hogy ezekkel kapcsolatban döntőbíró kiküldését kérik a Népszövetségtől.

A minisztertanács a jelentést tudomásulvétele után utasította Gafencu külügyi államtitkárt, hogy haladéktalanul dolgozzon ki egy új tervezetet arra, miképpen lehetne az optánstárgyalások fonalát Magyarországgal újból felvenni. Hír szerint a román kormány javaslattal fordult a magyar kormányhoz, amelyen előterjesztésre kerülne a román kormányhoz az az indítványa, hogy vegyék fel ismét a tárgyalások megszakadt fonalát és a még mindig vitás kérdések tekintetében Bukarestbe a két állam megbízottai közvetlenül kíséreljék meg a megegyezést.

Irányadó körökben ugyanis az a vélemény alakult ki, hogy a román kormány semmiesetre sem szabad megengednie azt, hogy ez a régóta húzódo ügy a Népszövetség elé kerüljön, mert ez az egész pernek az újrakezdését jelentené. Az ügy jelenlegi stádiumában ugyanis minden valószínűség amellet szól, hogy a Népszövetség már a szeptemberi ülésen tárgyalná az optánstárgyalást és előrelátható, hogy az itt hozandó döntés vagy úgy fog szólni, hogy Románia vegye fel a további közvetlen tárgyalásokat Magyarországgal, vagy pedig a hágai nemzetközi bíróság elé utalják az ügyet. Az optánstárgyalások újrafelvételére irányuló román indítványt, hír szerint, már a legközelebbi napokban megszövegezik és eljuttatják a magyar kormányhoz.

Itt a hóhullám!

Europaszerte igen megre fordult az időjárás

A nyári meleg átvette uralmát Dél-Európa felett és Közép-Európa is kiterjeszti hatását. Dél- és Közép-Európa megérkezett a hóhullám és Magyarországon szerdán a 30 fokot is elérte a maximum, csütörtökön pedig 34 fok meleg volt.

Kelet-Európában még nincsen ilyen nagy meleg és nem javult még meg teljesen az időjárás. Franciaországban és Németország nyugati részén esők és zivatarok voltak, a hőmérsékleti maximumok azonban már Délfranciaországban, Németország déli részében és Ausztriában is elérték a 29-30 fokot, míg Olaszországban 35 fok hőség van.

A Meteorológiai Intézet prognózisa szerint meleg és száraz idő várható.

CIRKUSZ

Reklámszöveg

Nagyon szeretem a reklámokat és hirdetéseket. Én vagyok az az ember, aki megáll a hirdetőszlop előtt és el is olvassa a plakátokat.

Nagy hatással vannak rám. Engem érdemes volna szerződtetni, kísérleti nyulnak, amint a hirdetőiroda próbálja, hogy hatnak a hirdetések.

Hogy milyen fajtaakat szeretek legjobban? Bevallom: én a gorombákat.

A hízog reklámoktól émelvedem: — nem tudok hinni a z őszinteségben annak a cégnek, mely ismeretlenül felteszi rólam azt a páratlan intelligenciát és nemességét, ami ahoz kell, hogy most rögtön megrendeljem a »Cleopatra kéjkerije« nevű tyukszenitót. Hogy aszongya, én, mint tökéletes izlésű ember ugyanis meg tudom majd itélni, micsoda tökély birtokába jutottam.

Más kell nekem.

Bánatos szívemnek jobban esik az a katonai és papi szigor, mely mintha valami erkölcsi mennyországból mennydörögne le, egy Savonarola rettenetes haragjával, a hirdetőszlopról, vagy az újságlepedőről.

»Önök az idegi tönkrementek. Ön egy roncs. Egy rongy. Azonnal rendelje meg az »Oroszlánbika« villanyozógépet.«

Vagy még őszintebben:

»Ön tele van pattanással. Önnek a fille bűzös. Ön egy piszok fráter. De mi talán még tudunk segíteni Önön. Kérje »Hablelő« bőrsiklő szappankrémemulziókat.«

Ez már igen.

Az ilyet kedvelem.

Istenem, milyen jó lehet ilyen őszintének és önértzetesnek lenni.

A mi mesterségünk, könyvesinálás és könyvárusítás, sajnos, mint ipar, a reklámnak és hirdetésnek előbbi fajtáját szokta alkalmazni. Dícséri a vevőt, a leendő olvasót, hivatozik intelligenciájára, élvezőképességére, amelynek birtokában bizonyára meg fogja nyerni tetszését az ajánlott könyv. És még így is csak a kiadó hirdeti, az írónak nincs joga saját árulást ajánlani. Azt mondják, az nem izléses. A kiadó pedig úgy hirdeti, ahogy jónak látja.

Milyen szép volna egyszer úgy hirdetni, őszintén, szeretettel, ahogyan fentvázolt goromba cégek, akik úgy imponálnak nekem.

Valahogy így.

»Ön egy ostoba, műveletlen, izléstelen fráter. Amitket gondol, életéről és világról és saját magáról, marhaszók és ökörségek. Azonnal vegye meg és olvassa el »Finom remegések« című legújabb regényemet. Itt, ha azt akarja, hogy egyszer már valami szép és okos dolog kerüljön abba a vízlejtébe.«

Remek volna. Esküszöm.

Karinthy Frigyes

Vasárnap lesz a Miss Palics-választás a strandon

Pénteken kezdődnek meg a szuboticei filmfelvételek

A zagrebi Stella-filmgyár egy angol filmgyár megbízásából — mint jelentették — filmfelvételeket készít az ország különböző vidékein és a gyár operatőre Szubotícára érkezett, hogy a jugoszláv propaganda számára itt is készítsen felvételeket. A szuboticei filmfelvételek pénteken kezdődnek. Péntek délelőtt a főteret, a városházát és a Cár Jovan szobrát veszik filmre, majd a város több részén, különösen a tipikus bunyevác negyedekben készítik felvételeket.

Palicson vasárnap filmeznek és pedig délelőtt a strandról általános felvételek készülnek, vasárnap délután három órai kezdettel pedig megtartják a Miss Palics-választást. A művészekből, újságírókból és

moziszakemberekből álló zsüri előtt felvonuló jelöltekről filmfelvételeket készítenek és a megválasztott strandkirálynőt külön lefilmezik.

A szuboticei filmek a helyi mozikon kívül, mint a londoni Continental film filmzurnálja a külföldi mozikban is bemutatásra kerülnek.

Miért végződött fiaskóval a noviszadi színházi szezon?

A színházársulat titkárának sajtópöre

Noviszadról jelentik: Érdekes sajtópört tárgyalt csütörtökön a noviszadi törvényszéken Levakovics Matija tanácselnök büntetőtanácsa. A pör vádlottja dr. Szubotics Kamenko, a noviszadi Matica Szerpszka könyvtárnoka volt. Ez év januárjában dr. Szubotics Kamenko az időközben megszünt noviszadi Szasztavában a szerb nemzeti színházársulat noviszadi szereplésével kapcsolatban cikket írt, amelyben többek között azt állította, hogy a színházársulat noviszadi anyagi és erkölcsi fiaskóáért a színházársulat főtitkára, dr. Kirilovics Dimitrije, az állami levéltár főnöke a felelős.

Dr. Kirilovics Dimitrije sajtó útján elkövetett becsületesítés és rágalomzás miatt feljelentést tett a cikk írója, dr. Szubotics Kamenko ellen és a nagy érdeklődéssel kísért perben csütörtökön tartották meg a fő tárgyalást nagyszámu hallgatóság jelenlétében.

A vádlott dr. Szubotics Kamenkót dr. Ivansevics Milán ügyvédjelölt védte, a magánvádoló képviselőjében pedig dr. Illcs Radusko ügyvéd jelent meg.

Délelőtt kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást Levakovics Matija tanácselnök és a vádirat ismertetése után az elnök megkezdte a vádlott dr. Szubotics Kamenko kihallgatását.

Dr. Szubotics kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Az inkriminált cikket ő írta, ezért a felelősséget vállalja, de nem volt szándékában dr. Kirilovicsot megsérteni, sem megrágalmozni. A szerb nemzeti színházársulat tavalyi noviszadi szereplése alkalmával nagy erkölcsi és anyagi károkat szenvedett és fiaskóáért dr. Kirilovics felelős, mert neki, mint titkárnak, kötelessége volt azon igyekezni, hogy a társulat úgy anyagi, mint erkölcsi sikert érjen el. A színházársulat működése egészen dr. Kirilovics Dimitrije titkárrá való megválasztásáig sikerrel járt. A színházársulat noviszadi szereplése nem volt előzőleg megszervezve, úgyhogy állandóan üres ház előtt tartották az előadásokat. Dr. Kirilovics pályázat nélkül lett a színházársulat titkára, ami ellentétben áll a színházársulat alapszabályaival. Dr. Szubotics végül kijelentette, hogy nem volt szándékában dr. Kirilovicsot sérteni, hanem a cikket közérdekből írta.

Dr. Adamovics Petar városi tisztifőorvost, a színházársulat alelnökét hallgatta ki ezután tanúként a bíróság. Adamovics elmondta, hogy a színházársulat noviszadi működése úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben kielégítő volt. Az igazgatóság mindent elkövetett, hogy sikert érjen el és épen ezért elsőrendű színészeket alkalmazott.

Az elnök: A társulat alapszabályai szerint, milyen kötelességek vannak a titkárnak?

A tanu: Az adminisztratív munkákon kívül a titkár a helyi színházi bizottságokkal együtt dolgozik a társulat vendégszereplésének megszervezésén.

Az elnök: Hogyan végzi dr. Kirilovics titkári teendőit?

A tanu: Tudtommal az igazgatóság legnagyobb meglepődésére.

Dr. Szubotics (a tanuhoz): Van önnek tudomása arról, hogy a színházársulat a próbákat tizenöt nappal a szezon megnyitása előtt kezdte meg?

A tanu: Ezt pontosan nem tudom.

Ezután a bíróság dr. Borota Branislav polgármestert, a szerb nemzeti színházársulat elnökét hallgatta ki tanúként. Dr. Borota Branislav elmondta, hogy az egyesület színházársulata a tavalyi szezonban szerepelt a háboru után először Noviszadon. A színházársulat vendégszereplése Noviszadon defícititl végződött.

Az elnök: Erkölcsi tekintetben volt-e a színházársulatnak sikere?

A tanu: A noviszadi közönségnek nagy igényei vannak. Amikor nemzeti darabokat adtak, kimaradt az intelligencia, amikor pedig modern darab szerepelt a műsoron, a parasztsztyá, amelytől a legtöbb hasznunk volt, nem látogatta az előadásokat.

Az elnök: Hogyan került dr. Kirilovics az egyesület titkári állására, pályázat vagy kinevezés útján?

A tanu: Erre nem emlékszem, mert azidőben még nem voltam az egyesület elnöke.

Az elnök: Van önnek arról tudomása, hogy dr. Kirilovics, mint az egyesület titkára, bármilyen formában vállalta úgy anyagi, mint az erkölcsi felelősséget a színházársulat noviszadi működésének sikeréért?

A tanu: Erről nem volt sohasem szó. Arról azonban tudomásom van, hogy dr. Kirilovics igen sokat fáradozott a színházársulat sikere érdekében.

Az elnök: Mikor kezdte a színházársulat a próbákat?

A tanu: Szeptember 15-ikén és szeptember végén már megnyitottuk a szezonot.

Az elnök: Hogyan keletkezett a defícit?

A tanu: Nagy kiadásaink voltak, a bevétel pedig

meglehetősen kevés. A noviszadi közönség nem látogatta az előadásokat. A mi színházársulatunk után Noviszadra jött az Oszijek-noviszadi állami színház. Nálta nekik sokkal kevesebb kiadásuk volt és az államtól is nagyobb szubvenciót élveznek, noviszadi vendégszereplésük mégis nagy veszteséggel végződött. A mi színházársulatunknak a fő célja az, hogy a nemzeti eszmét propagálja, nem pedig a kereset. Már a noviszadi vendégszereplés előtt az igazgatóság tagjai tudták, hogy a noviszadi szereplés veszteséggel fog végződni és épen ezért ennek pótlására a Városi Takarékpénztárból 40.000 dináros váltókölesont vettek fel.

Balabdzsics Mirkó noviszadi gimnáziumi igazgatót, a szerb nemzeti színházársulatnak második alelnökét hallgatta ki ezután a bíróság. A tanu elmondta, hogy a veszteségért nem lehet senkit felelősségre vonni. Ugy az igazgatóság, mint a titkár mindent elkövette a siker érdekében.

Popov Alekszát, a színházársulat pénztárosát hallgatták ki ezután. Elmondotta, hogy a társulat noviszadi szereplése 27.415 dinár defícititl járt.

Liotics Liubomir nyugalmazott tanfelügyelő, a színházársulat tagja tanuvallomlásában előadta, hogy az egyesület legutóbbi közgyűlésén többek nevében indítványt tett, hogy a titkári állást pályázat útján töltsék be, ennek ellenére azonban pályázat mellőzésével továbbra is szerződötték Kirilovicsot és bár a titkárság csak melléklőklőklőklő, havi kétezer dinár fizetést adnak neki.

Krsztonovics Péter volt színházársulat volt a következő tanu. Tudomása van arról, hogy a színházársulat tagjai többször panaszkodtak Kirilovics ellen, a műsor nem felelt meg a közönség igényeinek, új darabokat két próba után adtak elő és így erkölcsi sikert nem is érhetett el a társulat.

Militar Triva tanár, a Szasztava volt főszerkesztőjét hallgatták ki ezután. Kijelentette, hogy a közönség nem volt meglepődve a társulattal, a műsor nem volt jól összeállítva.

Dr. Ivdnevics Milán védő kérte Hadzsi-Dinics nyugalmazott színésznek kihallgatását arra vonatkozólag, hogy Kirilovics hogy hánt a színészekkel. Kérte Archipova és Jelicska színésznők kihallgatását is a bíróság az indítványt elutasította.

Dr. Illcs Radusko, a főmagánvádoló képviselője vádbeszédében behízonnyitottan mondotta a vádat. Kijelentette, hogy a vádlott megrágalmozta és becsületesen megtámadta Kirilovicsot és súlyos büntetést kért.

Ivansevics Milán védő azt fejtegette, hogy a vádlott behízonnyitotta azt, amit írt.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint dr. Szubotics Kamenkót felmentette a vád alól. Az ítélet indokolása szerint megállapítást nyert, hogy a színházársulat működése Noviszadon erkölcsi és anyagi fiaskóval végződött.

Az ítélet ellen a főmagánvádoló és képviselője fellebbezést jelentettek be.

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezesleg ap. ó napra növekedik időre, mer:

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok hamazát adják, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA
SZERB-MAGYAR

nyelvtanát

Ara 30.- dinár

Kapható a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki szállásnál 5 dinár portó

Rádió utján kötötte le legutóbbi nagy filmjének szcenáriumát az amerikai Universal-filmgyár

Az amerikai filmgyár vezetője Szuboticán nyilatkozott a beszélőfilmről, a három változatban készülő filmfelvételekről és egy magyar rendező karrierjéről

Amerika a korlátlan lehetőségek hazája. A legmerészebben talán a filmipar terén szárnyal a vállalkozó amerikai képzelet, fantasztikus számokról hallunk és olvasunk egy-egy film elkészítésével kapcsolatban, építkezésekről, sztárok szédületes gúzsijáról, technikai csodákról. És ezeket a monumentális filmüzemeket most forrongásba hozza az új találmány: a beszélő film. Amerika azonban a businessman-ek országa, a tengerentúli filmvállalatok nem elégszenek meg azzal, hogy a beszélő filmnek szenzációs üzleti és művészi sikere van Amerikában, hanem adatokat gyűjtenek arra nézve, hogy Európa mit kíván: hangos filmet vagy némát és az európai ízlés diktálja az irányt az Európa részére gyártott filmek előállításánál.

Az amerikai üzleti szellemre jellemző, hogy a legnagyobb filmvállalatok egyike, az Universal Pictures most európai tanulmányuttra küldte a gyár tulajdonosának, Karl Laemmle elnökgazgatónak unokabécsét, Max Laemmlt, aki európai körútja során csütörtökön Reich Emilnek, az Universal zagrebi vezérképviselőjének társaságában Szuboticára érkezett. A fiatal amerikai filmmenager nemcsak filmkérdésekben, hanem Európa művészi irányainak kérdésében is szokatlanul tájékozott. Első európai állomáshelye London volt, majd folytatta útját a kontinensre és a berlini Universal központnál tett látogatása után Bécsre kereste fel. Onnan Zagrebba jött, majd Beograd és Novisad meglátogatása után most Szuboticára érkezett és innen Budapestre folytatja útját.

Max Laemmle amerikai nyíltsággal beszél európai utjának céljáról a Liffka-mozi irodáiban, ahol szívesen áll rendelkezésünkre. Az angolon kívül periektül beszél németül a fiatal amerikai filmember, akit éppen komoly munkában találunk: az Universal-film szuboticiai képviseletének és a Liffka-mozinak kimutatásait tanulmányozza és ezekről jegyzeteket készít. Elmondja, hogy az európai filmviszonyokat és az európai közönség ízlését tanulmányozza elsősorban és mindenről részletes jelentést tesz közvetlenül Karl Laemmlnek, az Universal elnökének. Nem röstelli azonban bevalani azt sem, hogy európai utjának másik célja előkészíteni a nagy reklámot az Universal jövő évi két legnagyobb filmjének, a *Show Boat*-nak és a *Broadway*-nek, amelyeknek előállításai költsége három millió dollár volt.

Minden filmből beszélő és néma változat készül Amerikában

A beszélgetésnek aktualitást ad az a nagy talkie-töz, amely Amerika filmköreiből uralkodik és amely már áttragadt Európára is.

— A legtöbb filmből három változat készül most Amerikában — mondja Max Laemmle — egy százszázalékos beszélőfilm teljes dialógussal és minden hang és zöreje fölvetéssel, azután Európa részére egy hangfilm, amelyben az angol szöveg már elmarad és azt az eddigi módon felirások helyettesítik, azonban a zene és énekszámok, valamint minden egyéb zöreje hallható a filmen és végül egy néma filmváltozat, azoknak a filmszínházaknak a részére, amelyek még nincsenek berendezkedve a hangos filmre. Idővel azonban valószínűleg már csak az első két változatot fogjuk gyártani, miután bizonyosnak látszik, hogy a hangos film Európában is hamarosan diadalmaskodni fog, nemcsak a metropolisokban, hanem a kisebb városok filmszínházaiban is. Három nyelven eddig csak „Az utolsó trikk” című filmet csináltak meg Conrad Veidttel a főszerepben, aki kifogástalanul beszél angolul, franciául és németül. Egyébként azonban csak angol beszélőfilmek gyártására szorítkozunk és ezeket Európában és más nyelvterületeken a dialógus nélküli hangfilmekkel pótoljuk.

Amikor felhívjuk Max Laemmlt arra, hogy még nagyvárosokban is valószínűleg ferdadalmat idéző elő a filmszakmában a beszélőfilm, mert a hangos film vetítéséhez szükséges új és igen drága készülék megszerzésének a költsége csak a nagy filmszínházak engedhetik meg maguknak, míg a kisebb mozik éppen a készülék magas ára miatt harcolnak a beszélőfilm ellen, Max Laemmle a következőket válaszolja:

— Ez a kérdés valóban sok fejtevést okoz a filmembereknek. Az én meggyőződésem szerint azonban a filmszínházak nem fizetnek rá arra, ha már most áttérnek a beszélőfilmre való berendezkedésre, mert ha néhány év múlva olcsóbb is lesz ugyan a hangos filmhez szükséges vetítógép, bizonyos, hogy addig bőségesen behozhatják költségeiket, miután a beszélőfilm ma még az újdonság ingerével hat és már ezért is nagy tömeget vonz. Nálunk Amerikában már majdnem minden kisebb mozi is áttért a beszélőfilmre és bizonyosnak tartom, hogy Európában is minden élvényszerű nagyobb lakosságú városban hamarosan hangos filmekre fognak áttérni a mozik. Az üzleti szempontok mérlegelésénél latható az is, többek között, hogy a legkisebb vidéki mozi is a legelőrangúbb amerikai zenekart szólaltathatja meg a hangos filmek előadásakor és így

a filmszínházak megtakaríthatják a nagy rezsszel járó zenekarokat. Hogy milyen népszerű és elterjedt Amerikában a beszélőfilm, arra jellemző, hogy az idei év végéig maga az Universal Pictures tízenkét kitűnő hangos filmet hoz ki. Igaz, hogy mi nem riadunk vissza a legnagyobb üzleti befektetésektől sem annak érdekében, hogy vonzóvá tegyük a hangos filmet. Így például egy film elkészítésére leszerződöttünk nemcsak Amerikának, hanem a világnak leghíresebb és legnagyobb jazz-zenekarát Paul Whiteman jazzbandjét, amely korszátozvezetere dollárt kap ennek az egészen újszerű jazzfilmnek az elkészítéséért. A film a zenekar híres vezetőjének, Paul Whitemannak igen érdekes élettörténetét dolgozza fel.

Megemlítjük, az amerikai filmszakembereknek, a filmesztikusoknak azt az aggodalmát, hogy a beszélőfilm a színházat kopirozza és így drálmára lesz mágára a filmre, amelynek egészen más előkészítési és jeladatok vannak, mint a színháznak. Max Laemmle ezt a kérdést imponáló bízottsággal így mtezi el:

— A beszélőfilm csecsemőkorában csakugyan komoly viták folytak erről a kérdésről. Amerika azonban a filmet tisztán üzletnek tekint és csak másodsorban művészetnek. Ez nem jelenti azt, hogy nem igyekszünk jó rendezőkkel, kitűnő művészekkel és irodalmi értékű manuscipptel komoly művészi értékű filmeket is csinálni és így az üzletet összekapcsolni a művészettel, azonban az üzleti szempontok minden filmgyárnál fontosabbak az esztétikaiéknál, üzleti szempontból pedig a to film eddig kitűnően bevált és nem bizonyulnak alaposnak azok az aggodalmak, hogy a hangosfilm csak a kezdetben rövid ideig fog üzletet jelenteni.

Fantasztikus számok az amerikai filmgyártásban

Max Laemmle ezután sok érdekes dolgot mond el az amerikai filmgyártás kulisszatitkairól. Szembetűnő és nélkül a legnagyobb természetességgel dobálózik a fantasztikus összegekkel és számadatokkal, amelyeket a mi európai arányokhoz szokott gondolkodásunk csodálatosnak és szédítőnek tart. Így elmondja, hogy az Universal jövő szezónban kihozandó hatalmas filmje, a *Show Boat* Edna Färber híres amerikai írónő regényéből készült. A nagysikerű regényből Florence Ziegfeld revüperettet csinált és amikor a szüzsé már hallhatatlanul népszerű volt Amerikában, Karl Laemmle hatvan ezer dollárért vásárolta meg a filmesítés jogát. Először néma filmet akartak csinálni a témából, most azonban amikor rátértek a hangos film gyártására, meg kellett vásárolnia a revüperett zenéjét is és ezért, valamint a librettóért újabb százhuszonezer dollárt fizettek, vagyis többet, mint eredetileg a szüzséért. A film, amely magyarul valószínűleg „Az uszó színház” címet fogja kapni, nagyszerű művészi produkcióra ad alkalmat Laura la Plantenak, akiről a film felvételei közben derült ki, hogy énekelni is kitűnően tud és partnere Josef Schildkraut lesz.

Szerződéskötés rádiófénykép utján

Nem kevésbé érdekes az Universal másik hatalmas filmjének, a *Broadway*-nak a keletkezése. A „Broadway” eredetileg színpadi dráma volt, amely Amerikában két évig ment megszakítás nélkül a legnagyobb sikerrel és bejárta az európai színpadokat is. Max Laemmle ennek a filmnek a megszületéséről a következő jellemző történetet mondja el:

— Karl Laemmle, az Universal elnökgazgatója társaságában két évvel ezelőtt Londonban voltam. Amerikában akkor volt tetőpontján a Broadway-lás és valamennyi amerikai filmgyár versengett a nagysikerű színdarab filmosítási jogáért. Egy reggel telefonon felhívott bennünket londoni szállodánkban newyorki központi irodánk és közölte, hogy 225.000 dollárért meg tudunk vásárolni a Broadway szüzséjét. Karl Laemmle hallatlanul megörült ennek a hírek és telefonutasítást adott, hogy azonnal kössék le a jogot és foglálják a megállapodást szerződésbe lehetőleg úgy, hogy a szerződés aláírt példányát nebi még aznap rádiófénykép utján küldjék meg. Ez meg is történt és ekkor Karl Laemmle is átírta a szerződést, amelynek most már az ő aláírásával is ellátott példányát ismét rádiófénykép utján juttatták el Newyorkba még ugyanazon a napon. Ez volt az első szerződés, amely a két világrész között rádió utján jött létre, amiről annak idején sokakat írtak az amerikai lapok és ez már maga is hozzájárult a film propagandájának sikeréhez.

Elmondja még Max Laemmle, hogy a Broadwayt egy fiatal magyar rendező, dr. Fejős Pál csinálta, akinek ez az első monumentális filmje. Fejős budapesti orvos volt, aki azonban az orvosi praxis mellett már régebben is érdeklődött a filmgyártás iránt. Kivándorolt Newyorkba, ahol orvosi praxist kezdett, majd amikor már elég pénzt szerzett, hogy valóra váltsa régi vágyait, auton lement Kaliforniába, a négy napos uton maga vezette kis autóját. Itt csakhamar észrevették és ötezer dollárért rendezte első filmjét,

amely elárulta Fejős ritka kvalitásait. Az Universal azonnal szerződtette és első filmje, a „Magány” olyan szenzációs sikert aratott, hogy ezután már bátran rábízták a Broadway rendezését. Ehhez a filmhez Fejős egy egész rendszerű, gummikerekeken járó hatalmas mozgó alkotmányt konstruált, amelyen az operatőr, a rendező és még két ember részére van hely és amely hatvan méter magasságig a levegőbe is tud emelkedni. Erről az új rendszerű járműről egész szenzációs hatású és újszerű felvételeket lehet csinálni, mert a felvevőgép lencséje minden irányban szinte korlát nélkül mozgatható. Laemmle szerint ez a találmány korszakalkotó lesz a filmfotografálásban. Laemmle általában kitűnő véleményével van Fejősről, akit a jövő emberének tart. Neki jó barátja és megmutatja Fejősnek egy dedikált kitűnő karikatúráját. Büszkén mondja rá:

— Ez az ember nemcsak a legjobb filmrendezők egyike, hanem univerzális zseni.

Max Laemmle még sok érdekes dolgot mond az amerikai filmgyártásról és a sztárok életéről, majd amikor elkészültünk tőle, ismét azonnal belemerül a vajdasági mozik kimutatásainak tanulmányozásába. Az amerikai filmembert az is érdekl, hogy milyen a to-polai mozi közönségének az ízlése.

László Ferenc

Letartóztatták egy bukaresti milliomos fiát

**Európa legveszedelmesebb szélhámosa
került kézre**

Bukarestből jelentik: Bukarest egyik legelőkelőbb szállodájának halljában a rendőrség letartóztatta Henry Gold-ot. A letartóztatás híre nagyon hamar szétfutott az egész városban, mert Henry Gold apja egyike a leggazdagabb bukaresti nagykereskedőknek.

Majdnem tíz esztendeje annak, hogy Gold, a gazdag bukaresti nagykereskedő Párisba költözött Henry fiát, hogy az ottani egyetemen folytassa tanulmányait. A huszonöt esztendő Gold Henry megérkezett Párisba és ott találkozott egy galaci ismerőssel, akivel mindjárt nagyon jó barátságba keveredett. Ezt az ismerőst Rosescu Bizon-nak hívták és ez az ember a végzetet leit a fiatal és gazdag Henry Goldnak. Rosescu Bizon ebben az időben már ismert alakja volt az európai rendőrségeknek. Berlinből menekülnie kellett, mert az akkori német kancellár csúnyán becsapta. Kommunista mozgalmak voltak ekkor az időben Németországban és Rosescu Bizon egy szép napon jelentkezett a német kancellárnál és előadta, hogy hajlandó jó pénzért néhány olyan okmányt eladni a kancellárnak, amelyek súlyosan kompromittálják a németországi kommunista vezeteket. A német kancellár csak akkor tudta meg, hogy az okmányok hamisak, amikor Rosescu Bizon már régóta Párisban volt.

Görögországban nagyon izgatott volt ekkor a hangulat. Konstantin görög király meghalt és György, az új görög király nagyon féltette a hatalmát Venizelosztól. Rosescu Bizon kiadta Henry Goldnak az utasítást, hogy készüljön, mert le kell utaznia, hogy a görög királyt megnyerje az iroda részére kliensnek.

Henry Gold alig egy hét alatt lebonyolította az üzletet. Az új görög királynak eladott egy okmányt amely végtelenül kompromittáló volt Venizeloszra nézve. Később derült csak ki, hogy a levél hamisítvány. Rosescu Bizon és Henry Gold ekkor már régen beknasszálták a levél árát, a százezer frankot és már újabb áldozat után kutattak.

A legelőkelőbb áldozat Duca, a liberális kormány volt külügyminisztere volt.

A két szélhámos elkészített egy okmányt, amely szerint Lupu doktor, aki ekkor még lelkes parasztpárti volt, szoros összeköttetésben állt a szovjettel és úgy ő, mint Mihalacé a bécsi szovjetkövetésigélt pénzbeli támogatást kapott. Az állítólagos okmány a bécsi szovjetkövetésigélt havi jelentése volt, amelyet Rakovszky külügyi népbiztosnak küldtek. A pompásan sikerült hamisítványt maga Rosescu Bizon vitte el Genibe, ahol éppen ott tartózkodott Duca, Románia volt külügyminisztere.

Duca annyira megörült e nagyértékű papírdarabnak, hogy nem is mert kételkedni annak hitelességében, szó nélkül kifizette a kért árat, kétszázezer frankot.

A liberális előhadjárát már meg is indult, a lapok már kezdtek arról előzogatni, hogy a parasztpárt és a szovjet között kapcsolatok vannak, mikor Rosescu Bizon bosszút állt Ducán is.

Névtelen levelet írt egy bukaresti lap szerkesztőjének és e levélben részletesen elmondta, hogy Duca milyen okmányt vásárolt és a levél végén bebizonyította, hogy a vásárolt levél egyszerű hamisítvány.

Ebben egy évvel ezelőtt Bukarestben letartóztatták a hírhedt szélhámost és a bukaresti törvényszék ez év januárjában nyolcevi börtönre ítélte. Ugyanis a tárgyalás közben kiderült, hogy Rosescu Bizon a német megszállás alatt a németek részére is kémkedett.

Rosescu Bizont bezárták a vacaresti fegyházba, de csupán két héttel volt a börtönben. A második hét végén nyomatlanul eltűnt.

Gold most Bukarestbe érkezett és a legelőkelőbb szállodában bérelt lakást. Felment a szobájába, átöltözött és éppen dusszagud apját akarta felkeresni, amikor lent a szálloda kapujában az egyik detektív a vállára tette a kezét és letartóztatta.

OROSZORSZÁG

Dr. Munk Arthur
emlékiratai

87

(Lázás készülődés a Leányvásár premierjére — Jönnek a vörösek!
„Indulás holnap hajnalban...“

Arra se gondoltunk, hogy ezerkilencszáztizenkilencben járunk. A mi figyelmünket az utóbbi időben teljesen lekötötte az a lavka-lír, hogy a magyar tisztek összeültek és emlékeztetőt írtak a Leányvásár teljes szövegét és zenéjét.

A szöveget és a verseket legnagyobb részben László főhadnagy diktálta le, aki a krasznójarszki fogoly-színházban a próbákkal együtt ötvenszer hallgatta végig a darabot. Az operett zenéjét is krasznójarszki tisztek fütyültek le a karmesternek, a bácskai származású Gartelgruber hadnagynak, aki az énekszámok, a kórusok és a zenekar betanítását is vállalta. Bessy és Lucy szerepére nagyszerű primadonnái voltak a magyar színháznak. A szubrettnek olyan vádliai voltak, hogy Fedák Sári elbujhatott volna mellette. És fiatalabb is volt a huszesztendős hadapród-szubrett, mint Fedák.

Nagy Benő vezetésével lázasan dolgoztak a festők is a kulisszák tervezésén, festésén. Különösen a második felvonásbeli yacht és a tenger kulisszák ígértek szenzációknak. A bádógosok és szerelők újabb két színpadi reflektort készítettek, hogy annál teljesebb legyen a siker. Az asztalos műhelyben műbutorasztalok, fővárosi ípművészek tervei alapján készítették Harrison milliomos butorait. A színházi szabóság műhelyeiben is hozzáfogtak a női kosztümök készítéséhez.

A németek tehetetlenül nézték a Magyar Színház virágzását. Belátták, hogy ilyen társulattal nem konkurrálhatnak még Schiller »Haramiák« című drámájával se. Pedig Schiller az mégis csak Schiller marad még Kresztiben is...

Ellenkabaré estét rendeztek a németek »Wiener Praterleben« cím alatt, amely alkalommal a »Heurige« című szentimentális életképpel sikerük is volt. A német kabarét Prsechisztál főhadnagy kuplél mentették meg, akinek kínai kuplélit frenetikus tapsokkal donarálta a publikum.

Schneideredek das ist mein Name
Bin ein Kinszer aus Trencsén.

Ezt énekelte a főhadnagy és amikor a refrénhez ért a »Nasi-vasi hu-kakada, kakadu«-hoz, az egész publikum a kínai copfos, táncoló főhadnaggal énekelt együtt.

Tavasszal a németek elfordultak a színházaktól és egészen új tervekkel lepték meg a lágeret. Bérbe vettek egy nagy darab földet a tábor mellett, felszántották az egész területet és reggeltől estig felváltva dolgozott rajta vagy száz ingujjra öltözött germán.

Veteményes kerteket csináltak kutakkal, öntöző csatornákkal, hogy majd nyáron legyen nekik zöldfélé a közös konyhán, sőt: a felesleget áruba fogják bocsájtani.

Nagyon verték a mellüket, hogy ez többet fog jövedelmezni, mint az ipari termékek előállítására.

Időközben az osztrák-magyar foglyok gyári üzemei olyan nagy forgalmat csináltak, hogy külön bankot kellett »gründolni« — amelynek élénk kiváló bankszakértők állottak, hogy a nagy pénzekkel »dolgozó« gyárosok munkáját megkönnyítsék. Ezentúl az orosz kereskedők már csak a clearing-bank útján érintkezhetnek a tőkepénzes gyárosokkal, a termelőikkel.

A clearing-banknak külön biztosító osztálya is volt. A biztosító intézet »nem sikerült szökés esetére« kötötte az üzletket. Huszonöt Kolcsák-rubel befizetése ellenében a láger fogdája csukott szökevényeket, a biztosító látta el naponta étellel és pénzsegéllyel. A biztosítás ez a fajtája különösen a láger gyári munkásai között volt népszerű, akik a week-end két napjára előszeretettel szöktek be a városba egy kicsit — körülnézni. Ha elcsipték őket a csehek, vagy az örök és magánzárkába csukták be a szökevényeket: a »szabadságvesztés« idejére teljes ellátást és pénzsegélyt kaptak a biztosító intézettől.

Közben a rövid tavaszról hirtelen nyár lett, forró nyár. A lágerben arról suttogtak a foglyok, hogy a vörös hadsereg általános offenzívába kezdett...

A »Leányvásár« előadását nagy gondal készítették elő. A színpadi és zenekari próbák már együtt folytak, a kulisszák és a kosztümök elkészültek. A kórusok pontosan működtek, a táncok nagyszerűen mentek.

A színház épülete a láger szélén állott, a lakásomhoz vezetett ut közelében.

Kihallatszott a faépületből a tengerészek kö-

rusa:

Nincs több oly ur, mint a tengerész:
Bárkora lép hej, mindig csókra kész...

A németek hatalmas, megművelt földterületen zöldültek már a vetések, kikelt a hagyma, a burgonya. A germánok nagy ambícióval locsolták a zöld veteményeket este reggel...

Julius közepén, éppen a »Leányvásár« főpróbáján ültem a színház nézőterén, amikor a láger-kommandó lövőr orosz csinovnikja egy sürgönyt nyomott a kezembe, amelyben az állott, hogy azonnal jelentkezsem Sadrinszkban a katonai parancsnokságnál...

HETEDIK FEJEZET.

— Hová mégysz?
— Egy kis dolgom van a városban...
— Ráérsz holnap reggel...
— Sürgős ügy...
— Mi az a sürgős ügy?
— A kórház számára kell bevásárolnom.
— Megyek én is veled.
— Nem lehet. Nagyon sietek. És neked árt a kocsiirás, ... tudod...
— Vigyél magaddal...
— Nem tehetem... Nagyon sürgős dolgom van.

— Képzelem!... Mindenesetre: jó mulaszt!

Elza és köztem folyt le ez a párbeszéd, mi alatt a porköppönyegembe bujtam.

A trojka már a lakásom előtt várt. A jамcsik a türelmetlen lovakkal vesződött.

Elza előtt titkoltam, hogy a katonai parancsnokságon kell jelentkeznem. Meg akartam kímélni őt a felesleges izgalomtól. Azzal tisztában voltam, hogy hídla nem rendelnek be Sadrinszkba... Valami baj van. De micsoda? Eddig békében hagytak... A parancsokat a cseh megfizető, Rubes ur kézbesítette. És most személyes jelentkezést követelnek.

A kora délutáni órákban indultunk.

Valósággal repültek a lovak a könnyű kocsival a poros országúton. A juliusi nap tüzét alig éreztem a száguldó lovak mögött. A földeken a termés már keresztbe rakva pihent.

Azon törtem a fejemet, hogy mi lehet az a sürgős ok, ami miatt személyesen kell jelentkeznem. Összeszedtem a hadifogság összes büneit... Nyilatkoztam volna a fehérekről és valaki beárult? Talán csak nem azért hívatnak, mert enyhén bíráltam el az invalidusokat?...

Rettenetes volna, ha letartóztatnának. Itt az ilyesmi nagyon könnyen megy...

A jамcsik, erőteljes, széles vállú, napbarnított, szőke hajú, középkorú muzsik eszeveszetten hajtotta a lovait. A kocsi kerékei alig érték a földet.

— Hé! Mért hajtasz olyan bolondul? — kérdeztem a kocsisomtól.

— A praporscsik ur parancsolta — válaszolta a jамcsik maga elé...

— Azt parancsolta?

— Azt.

— Akkor lépésben hajts...

A katonáknál sohase szabad sietni — gondoltam magamban. — A mozgósításnál se siettem. Nyolc nap alatt tettem meg a két napig tartó utat és még mindig nagyon korán rukkoltam be ezredemhez, a nyolcvanhatosokhoz... Pedig akkor is sürgönyt kaptam.

Most se sietek. Mire való az a nagy sietség. Annak sürgős, aki a táviratot küldte, én ráérek: kitéllik a fogság éveiből bőven.

Odaszóltam a kocsisnak:

— Csak lassan jамcsik. Nagyon megizzadtak a lovak.

A jамcsik engedelmet kért, hogy rágyújtson egy mahorkára. Megkínáltam egy amerikai cigarettával. Mióta az »uri élethez« szoktam, nem bírtam a mahorka büdös, fojtó füstjét.

A kocsis nagy élvezettel gyújtott az illatos cigarettára.

Téli tüdővel szívta a dohányfüstöt.

— Az ur hadifogoly, vagy civil? — kérdezte.

— Hadifogoly — válaszoltam.

— A harcúterén fogták el?

— Ott.

— Hol?

— Sztaniszlau mellett, Galiciában.

Fürkészve vizsgálta az arcomat, féloldalt fordulva:

— Ausztriac?

— Magyar.

Körülnézett. Hatalmas fenyőerdő közepén jártunk. A tikkasztó, forró nyári levegő a fenyőágak tikkadt zöldje körül vibrált. Néma volt körülöttünk minden...

Ragyogó arccal újságot:

— Jönnek a vörösek...

Az arcomba nézett szempillái mögül.

Rövid szünet után hozzátette:

— Szlávo Bogu.

Fontoskodó arccal újságot, hogy a vörösek már Jekaterinburgot is visszafoglalták a fehérektől és a szibériai vasútvonal mentén nyomulnak előre. Trockij a vezérük... Tegnap volt nála a sógora Dalmátowból, az mesélte... Fegyvereket is hozott a kocsiján a széna alatt. Kiosztották a muzsikok között Kresztiben...

Mire az orosz katonai parancsnokság épülete elé ért trojkánk és a kocsisom meglátta a sok zöld-fehér kokárdás katonát, kijózanodva mondta, ijedtre vált arccal:

— Ugy-e nem fog elárulni, bárin...

Azután megfogta a karomat és mint egy kis gyermek könyörgött, hogy valahogy el ne áruljam őt, különben sohase látja viszont családját, gyermekeit...

Az orosz komandón alaposan megvárakoztattak. Nagy volt a sürgés forgás. Idegen arcú orosz tisztek, kitüntetésekkel tele tűzdelve sürgőttek-forogtak, parancsokat osztogattak, telefonáltak.

Azzal már az első percekben tisztában voltam, hogy a kocsisom igazat mondott: Jekaterinburg újból gazdát cserélt, a vörös hadsereg már Dalmátow felé vonul... A bal szárny a vasútvonal felől átkaroló mozdulattal akarja lehetetlenné tenni a fehérek visszavonulását...

Mellettem az íróasztalnál egy fehér ruhás csinovnik gépelt. Időnkint nagyokat nyelt az asztalon párolgó forró, sárga csájból.

Megkérdeztem tőle, hogy mit gondol: miért hívtak be Sadrinszkba.

Vállat vont:

— Nem tudom — mondotta és közömbös arccal nyult forró csájás pohara után

Türelmetlen voltam. Az adjuvánszhoz fordultam, hátha ő tudna felvilágosítással szolgálni.

A segédtsízt se tudott semmit. M. nőösze annyit közölt velem, hogy valami írást kaptak a hadseregparancsnokságtól, amelyben az én nevemet is olvasta.

Végre megérkezett a parancsnok, az orosz kapitány.

Izgatottan vártam parancsait.

A kapitány kemény hangon, katonás rövidgéggel adta tudtomra, hogy a vörösek frontia közeledik Sadrinszk felé. A hadseregparancsnokság a hadifogoly tábor kiürítése mellett döntött.

Írásbeli parancsot adott át, amely a kresztif láger azonnali teljes kiürítését rendelte el.

Parancs szerint a tábor összes tisztjét és leányosságát már holnap reggel gyalogosan Szibéria felé indítják...

A kiürített kórház teljes felszerelése, Timkó és én további intézkedésig, egyelőre maradunk helyünkön.

A kórházi betegek és invalidusok Márvány felügyelete alatt a holnapi nap folyamán szekerekben indulnak keleti irányba. A nem szállítható súlyos betegeket és a fertőző osztály betegeit a sadrinszki városi kórház veszi át.

Esetleges ellenszegülőket, lázadókat figyelmeztetni kell jó előre a súlyos következményekre. Én ugy kiméltlenül fognak elbánni a szökevényekkel is.

Igyekeztem megmagyarázni, hogy lehetetlenég már holnap indulni, hiszen a nagy utra föl is kell készülni a sok ezer hadifogolynak...

A kapitány felállott, jelezve, hogy megbeszélésünk véget ért. Szótagolva mondta:

— Indulás holnap hajnalban...

(Folytatása következik.)

OROSZORSZÁG

DR. MUNK ARTHUR
EMLEKIRATAI
A HADIFOGSÁGBÓL

MEGJELENIK
KÖNYVALAKBAN IS

Előfizetéseket elfogad:
a BÁCSMEGYEI NAPLO
kiadóhivatala
Előfizetési ára: 40 dinár

Amerikai szenátornak lenni — a legjobb állás a világon

Egy újságíró incidense a szenátusnál

A washingtoni kongresszus felsőháza tagjának lenni, még amerikai viszonylatban is igen jó állás. Elsősorban is minden szenátor évi tízezer dollár fizetést kap. Évi ötszázhetven ezer dinár olyan csinos összeg, amelyből kényelmesen meg lehet élni. Minden egyes szenátornak két hatalmas helyiségből álló magánirodája van a «Pehér Házban». A helyiségeket a parlament tartja üzemben. Az irodák butorzata gyönyörű mahagóni butor. Rendelkezésre áll azonkívül díjmentesen a nagy kényelemmel berendezett török gőzfürdő és a tornaterem, megfelelő számú trénerrel. Borbélyszalonok várják a megnyirni való és meheretvándó szenátori fejelet és arccokat. Gondoskodtak arról is, hogy a szenátor urak ne koplaljanak: potom áron fogyaszthatják a legkínesebb ételeket a parlamenti étteremben. Minden szenátor felévet dolgozik és felévet szabadságon van. Hivatalos órák a munka fáradságos felszandejében: naponta 12 órától 5-ig. Természetesen meg is könnyíti valamennyire az állam ezt a fáradságos munkát, amennyiben ülésszakonként 125 dollárt ad kiúton az irodaszerkekre általában minden szenátornak, ingyen frógépet tart karban a számára, a papírost önköltségi árban szállítja a kormány, a nyomdai munkákat pedig (mint például névjegy, levélcím, boríték, meghívók stb. nyomtatása) az állami nyomda végzi szintén ingyenesen.

A parlament gazdasági hivatala azonkívül önköltségi áron ad a szenátoroknak töltőtollat, bőrből való aktatáskákat és egyéb irodacikkeket. Természetesen bélyegmentesen levelez minden szenátor és táviratokért sem fizet. Kedvezményes vasúti jegye van Washington és a lakóhelye között levő útvonalon. Minden hivatalos kiadványt megküldenek a szenátoroknak, izléses bőr-kötésben, minden kötetben benne van aranybetűkkel a szenátor neve.

Megkönnyíti a parlament gazdasági hivatala a szenátorok megélhetését azáltal is, hogy kívánatra az évi fizetés harmadát előlegben fizeti. A gépirókat is az állam fizeti, továbbá külön 4000 dollárt ad évente minden szenátornak arra, hogy titkárt vagy titkárnőt tarttasson maga mellett.

A szenátus ülései rendes körülmények között nyíltak, de vannak olyan ülések is, amelyek zártak. Ezeket a titkos üléseket a sajtó nem vehet részt, csak a szenátorok és a szenátus felelős titkviselői és gyorsírói vannak jelen. Titkos ülést akkor tartanak, ha kinevezések megerősítéséről van szó. Az elnök szokott ugyanis kinevezni, a szenátus pedig megerősíti a kinevezéseket. Mivel az ilyen üléseken rendszerint személyeskedések szoktak előfordulni, ezért tehát igen bűvésnek látszott a szenátus tekintélyének megvédése érdekében a zárt ülés. A közelmúltban azonban tragikus csapás érte az Unió eddigi nyugodt közéletét. Paul R. Mallon, az «United Press» riportere ugyanis megszerezte a bírósági kinevezések teljes listáját és még mielőtt a szenátus a kinevezéseket jóváhagyta volna, az egész kinevezési listátromot hajszálpontossággal lekötölte.

A szenátus valósággal megrendült a megdöbbenésből: hogy merre, hogy tudta? Az egyik pennsylvaniai szenátor az újságíró indiszkréciójára sulyos megtorlást követelt. A szenátus legöregebbjének tanácsa határozatot hozott, hogy a lázadó újságíró, aki a sajtómorál ellen vétett és a szenátus tekintélyébe térdig belegázolt, meg kell idézni a szenátus bírósága elé.

Mallonnak a szenátusba való megidézése egyszerűen kiptantotta a botrányt. A lapok az újságírói függetlenség nevében támadták a szenátust, egész Amerika pedig mulatott a szenátus haragján és viceket gyártottak róla.

Mallonról pedig megállapították, hogy ügyes ember. Ezek után Mallon nyugodtan ment el a kihallgatásra, amely nem lehet többé titkos, miután egy újságírónak, azaz Mallonnak feltétlenül jelen kellett lennie. Meghívták inkább az egész sajtót. A kihallgatás általában derűtlenség és a szenátus óriási viharát közben játszódott le. Mallon elérte célját: névtelen újságíróból pár nap alatt híres emberré lett... talán a legközelebbi választáson már ő is szenátor lesz.

HIREK

IGÉK

Ha évekig meddön küszködöm, remény nélkül szenvedek, ezzel szoktam csitítani magam: «Csak a rosszból lehet jó. A jóból eddig még sohase lett jó.»

*

Mindent és mindenkit megérték teljesen. Ami van, az nem lehet oktalán, ennél fogva számomra nem is lehet teljesen idegen. Nincsen az a rut tét, az a hitvány lélek, az az ostoba fő, melyet magamban valahogy ne igyekeznék mentegetni. Mióta ilyen összhangban látom a világot, valami hűs nyugalom borul rám. Senkit se tartok különösebben ellenszenvesnek. Igaz, hogy senkit se tartok különösebben rokonszenvesnek sem.

Már olykor azon is rajtakapom magam, hogy a tulvilágról ábrándozom. Együtt leszünk mindnyájan, összezsúfolva, mint egy monstre-bálon, mikor egy tükör alatt, egy ajtónyílásban lépten-nyomon ismerőket pillantunk meg. Időnként föl-fölkialtok: «Nini, ez is itt van.» Egy csoportban valami kártyaasztalra könyökölve cigarettáztik V., a kis bolyhos s akkor érzem, mennyire fontos volt nekem az életben, mennyire szerettem őt. «Hát ez is élt valaha?» — gondolom majd döbbenet és megindulva, míg viharosan intetek neki a kezemmel. Találkozom X-el is, aki egy hűsítő iszik, odalépek hozzá és amit elmulasztottam egy életen át közölni vele, büszkeségből, vagy álszeméremből, így szólok, nem félve, hogy hízogó nekem vel: «Téged mindig nagyra becsültelek.» Y-nak csak ennyit mondok harag nélkül: «Önt sohase tartottam semmire.» Egy varrónőt is észreveszek, aki az emelvény mellett álldogál téltlen kezekkel. «Emlékszem magára: egy decemberi reggel ott állt az előszobánkban és várt.» Z., az útletember, karonfog és végigvonszolva a termen, mosolyogva vall: «Nézzé, maga egész életében azt hitte, hogy agyafurt. Hát alaposan téved. Multkor is két százalékkal többet késírkharhatott volna. Micsoda egy naiv ember volt.» Szükséges is volna ilyen találkozás hazugság és álság e világa után, nem hogy elégtételt kapjunk, hanem hogy végre tisztázzuk a tényeket, melyek esetről-esetre változnak bennünk hangulataink és érdekeink szerint. Jaj milyen fészabudulás lenne egyszerű, egyetlenegyszer őszintén beszélni embertársainkkal, test és vágyak nélkül. Aztán mélységesen lenézni önmagunkat és egymást.

*

Miért ne adjam oda fölösleges kabátomat annak, aki rongyos, hiszen meghalok? Miért sikkasszam el az árvaék és vakok pénzét, hiszen meghalok? Miért gyilkoljam meg ellenszemet, hiszen meghalok? Mindent ehhez az utolsó mozzanathoz kellene viszonyítani. A jószág, emberiség nem rejtély, hanem a tiszta értelem műve. Aki zsugorl, irigy, aljas, az buta is. Az rossz üzenet kötött. Az főkönyveiből kifejejtette azt a két nagyon fontos, szorzó zérót, mely születését megelőzi és halálát követi. Annak egyszerűen nincs szemmértéke.

Kosztolányi Dezső

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, július 8-ikán: Az asszony és az ördög, Karl Schönherr komédiája. (A zagrebi nemzeti színház vendégjátéka.)

*

— A bácskai tartományi főispán megerősítette állásukban a szubotícai városi tisztviselőket. Matkovics Dobrica bácskai tartományi főispán csütörtökön átiratot intézett a szubotícai városi tanácshoz, amelyben közli, hogy megerősítette állásukban az összes városi tisztviselőket, akik hivatalból tagjai a városi képviselőtestületnek. A kormányváltás után ugyanis az összes tisztviselőket rendelkezési állományba helyezték. A főispán a tanácsnokokat már korábban megerősítette, egy miniszteri rendelet értelmében azonban a többi városi tisztviselőket is meg kell erősíteni állásukban. Ez az intézkedés mindeddig késett és csütörtökön jött meg az a főispáni rendelet, amellyel huszont városi tisztviselőt erősít meg állásukban.

— Egyhavi szabadságra megy a szubotícai polgármester. Osztójcs Szelimir szubotícai polgármester a jövő héten hosszabb szabadságra megy. A polgármester Dalmáciába utazik, ahol egy hónapot fog tölteni.

— Az igazságügyminiszter látogatása a központi sajtóirodában. Beogradból jelentik: Dr. Szrskics Milán igazságügyminiszter csütörtökön délelőtti látogatást tett a központi sajtóirodában. Dr. Szrskics Milán hosszabb ideig tárgyalt dr. Marjanovics Milánal, a központi sajtóiroda vezetőjével, valamint dr. Szmodeli, dr. Radovánovics és Markovics Radoje sajtóterjesztőkkel.

— Félmilliárd dinárt jegyeztek az Agrárbank részvényéből. Ljubljánból jelentik: Gyuricsics Vojin dr. az Agrárbank kormánybiztosa nyilatkozott a ljubljai Jutro munkatársának és kijelentette, hogy eddig félmilliárd dinárt jegyeztek az Agrárbank részvényéből.

— Uj törvények vannak készülőben. Beogradból jelentik: A belügyminiszterium kidolgozás alatt áll a belügyminiszterium szervezetéről szóló törvény módosítása, az igazságügyminiszteriumban a bírásról szóló törvény módosítása és a hadügyminiszterium már elkészült az új véderőtörvény kidolgozásával.

— Népművészeti kiállítás Blédben. Blédből jelentik: Csütörtökön nyílt meg Blédben a népművészeti kiállítás, amelynek keretében az ország minden részéből való népművészeti tárgyakat, népviseleteket és parasztmunkákat mutatnak be. A kiállításnak már a megnyitás napján is nagyon sok látogatója volt, különösen a külföldi fűrdövendégek keresték fel nagy számban a kiállítást és elragadtatással nyilatkoztak a jugoszláv népművészeti termékek szépségéről.

— Egy ruszinszkói templomot Prágába szállítanak. Prágából jelentik: A medvedóci ruszin templomot, a kárpátoroszi építkezés egyik igen jellegzetes művét a napokban négy vasúti teherkocsiban Prágába szállítják. A XVI. századból eredő érdekes műemléket Prágában, a Moldván túl fekvő Kinsky-parkban állítják föl újra.

— Radoszlavov volt bolgár miniszterelnök visszatért száműzetéséből. Szófiából jelentik: Radoszlavov volt miniszterelnök tízévi száműzetéséből július 14-én jog visszatért Szófiába. A volt kormányelnök kijelentette, hogy többé nem fog politikával foglalkozni.

— Polgári iskolai tanárok országos kongresszusa Pancevón. Pancevóról jelentik: Az S. H. S. királyság polgári iskolai tanárainak és tanárnőinek országos szövetsége ezidei kongresszusát július 3-ikától 6-ikáig tartják meg Pancevón. A kongresszus alkalmából a pancevói leány polgári iskolában nagy kiállítást rendeztek a növendékek kézirataiból és rajzaiból. A kiállításon igen sok értékes iparművészeti munka, különösen csillmek láthatók. A kiállítás rendezője Paznanova Jelán, a pancevói iparművészeti iskola kiváló vezetője.

— Romániában megszüntetnek öt miniszteriumot. Bukarestből jelentik: Az igazságügyminiszteriumban most készült el a legfelsőbb igazgatásról szóló új törvény tervezete, amely rövidesen a parlament elé kerül. A törvénytervezet szerint Romániában öt miniszteriumot megszüntetnek. A megszüntetésre ítélt miniszteriumok a következők: munkaügyi, vallásügyi, művészeti, szociálpolitikai és egészségügyi miniszterium.

— Színészkongresszus Beogradban. Beogradból jelentik: A jugoszláv színészek szövetsége Beogradban tartja kongresszusát, amely főleg azért emelkedik ki az idei kongresszusok keretéből, mert a mostani kongresszus alkalmával ünneplik meg a színészszövetség fennállásának tizedik évfordulóját. A fővárosban nagy számban jelentek meg az ország minden részéből a színészek, akiket a lakosság meleg fogadtatásban és ünneplésben részesített. A beogradi Nemzeti Színházban minden este disztribúciók vannak és a jugoszláv írók és komponisták munkáit mutatják be a beogradi, zagrebi és ljubljani színházak legjobb erői. A kongresszus már három nap óta folyik és még néhány napig tart.

— Fuad király Bernben és Párisban. Bernből jelentik: Fuad egyiptomi király kíséretével csütörtökön reggel Bernbe érkezett. Az uralkodó fogadta a városi hatóságok tiszteletét, majd hosszabb autótutát tett a városban és környékén. Fuad király pénteken folytatja útját Párisba, ahová szombaton reggel érkezik meg. Az egyiptomi uralkodó terv szerint két hetet fog a francia fővárosban tölteni és innen Cowesbe megy a regattaversenyekre, majd Vichyben tölteni néhány hetet. A király Vichyben fog találkozni a spanyol királyi párral.

— A noviszadi vadászegylet bércsökkentést kér a várostól. Noviszadról jelentik: A noviszadi vadászegylet kérvényt intézett a városi tanácshoz és a kérvényben az évi bércnek tizenöt ezer dinárral való csökkentését kéri. A vadászegylet ugyanis évi hatvan ezer dinárt bért fizet a vadászterületért a városnak és a tartományi komeszár pár hónappal ezelőtt határozatával még külön 15.000 dináros tartományi pótdadó fizetésére kötelezte az egyletet. A vadászegylet most kérte a várost, hogy tekintettel az idei kevés vadállományra és más nehézségekre az évi bért csökkentse annyival, amennyit az egylet a tartománynak tartozik fizetni.

— A jövő évben kezdik meg az új népszövetségi palota építését. Párisból jelentik: A francia kormány is hozzájárult a Népszövetség által megbízott öt építész terveihez, amelynek alapján az új genfi népszövetségi palota fel fog épülni. Az új népszövetségi palota alapkövetelének ünnepségét 1930 szeptember hó 6-ikára fogják kitűzni, amikor ötvenhat ország kiküldötte tanácskozik Genfben. Az új népszövetségi palota négy részből fog állni: a főttikárság, tanácsterem, nagy díszterem és a könyvtár alkotja ezt a négy épületrészt. A legnagyobb épületrész közepén a nagy díszterem foglalja magában, ahol évente a népszövetségi közgyűlés fogja tanácskozásait tartani. Itt 2600 hely lesz a karzatán a közönség és az újságírók részére.

— Eljegyzés. Fischer Margitka Szentá és Frankl Oszkár gabonakereskedő Kovacsica, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

BÁCSMEGYEI NAPLÓ-ra

bármelyik naptól kezdve
lehet előfizetni s az elő-
fizető részéről az 8 szes
könyvkedvezményben

— A kemencéből kicsapó lángokban megégett egy kislífi. Szentáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt csütörtökön Eszes Miklós bogarasi gazdálkodó házában. A konyhában a kemence szájánál játszott a gazdálkodó két éves kislífi. A kemencéből kicsapó lángok meggyújtották a kisgyermek ruháját és tüzet fogott a közelben levő szalmarakas is. A gyermek anyja, amikor a szerencsétlenséget látta, el akarta oltani a gyermek lángoló ruháját és közben maga is súlyos égési sebeket szenvedett. Mindkettőjüket kórházba szállították, ahol a kislífi néhány órával később belehalt a súlyos égési sebekbe. Az anya állapota is súlyos.

— **Egészült a biciklő egy négyéves kislífi.** Szentáról jelentik: Pap Károly négyéves kislífi csütörtökön este elgázolta egy kerékpár. A gyermek elesett és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Kórházba szállították.

— **Belelépett az éles kaszába.** Szentáról jelentik: Fehér István tizenhat éves mezőgazdasági munkás csütörtökön délután egy Szentármélti tanyán munka közben belelépett egy éles kaszába. A penge összevagdalta a munkás lábát. Fehért kórházba szállították, ahol sürgős műtétet hajtottak végre rajta. Állapota súlyos.

— **Kiugrottak a lezuhanó repülőgépből.** Newyorkból jelentik: Johnston mellett egy nagy utas szállító repülőgépen géphiba történt. Amikor ezt a gépen észrevették, a pilóta és az egyetlen utas kiugrott az alacsony repülő gépből, amely néhány száz méteren át gazdátlanul repült, majd lezuhant és darabokra tört. A pilótának és utasnak semmi baja nem történt.

— **Az induló vonat kerekét alól húzta ki a kalauz a sinek közé zuhant utast.** Poprádról jelentik: A poprádi állomáson egy kalauz páratlan lélekjelenlétével könnyen végzetessé válható katasztrófának vette elejét. A Prága—kassai gyorsvonatra a Tátrából és Késmárkról érkező utasok hatalmas tömegben várakoztak. A vonat huszonhét perces késéssel érkezett meg és noha a felszálló utasok valóságilag ostrom alá vették a vonatot, a jelentős késés miatt csak a menetrend szerinti állomásoszási ideig vesztegelhetett, amelynek leteltével pontosan indult. A vonat elindulása után, amidőn a kerekék gördülőben voltak, az utolsó pillanatban a körömszelei másodosztályú kocsiba még be akart szállni egy Grossmann Ludmilla nevű huszonegy éves olmtüzi fiatal asszony. Fellepett a magas lépcsőre, azonban megcsuszott és a sinekre, a következő kocsi alá esett. Prtusek Rudolf kalauz, aki ugyanebben a pillanatban készült felszállni a már mozgásban levő gyorsra, hatalmas ugrással villámgyorsan az asszony mellett ért meg és az asszonyt a két vállánál megragadva, kihúzta a kerekék alól. A következő tizedmásodperchen a Pullmann-kocsi már átgördült azon a helyen, ahol Grossmanné fekiődött. A vonat utasai ünneplésben részesítették az életmentő kalauzt.

— **Tánc után érte utól a halál Szana temesvári bankigazgatót.** Nagyváradról jelentik: Szentációt kellett pár hét előtt a hír, hogy Szana Zsigmond temesvári bankigazgató, az erdélyi és bánáti fináncélet vezető embere, amerikai tanulmányútján. Csikágóban hirtelen elhunyt. Holttestét elégették, hamvait hazaszállították és Temesvárot ünnepes kísérségek közt temették el. A tragikus halál okáról több hír keringett, míg most egy levél, melyet Lázár Márta csikági világhírű Kaufmann bankház vezérigazgatóra intézett a Nagyváradon lakó apósához. Guttman Sámuel nagykereskedőhöz, világosságát vet a vezetés hátfelől körülményeire. A levél szerint Szana Zsigmond Kaufmann bankár egyik estélyére volt hivatalos. Az amerikai milliárdosok pazarságával megrendezett estély után a társaság a Colleghe a legelőkelőbb tunclokáiba vonult Szanaéknak pompás kedve volt és táncolt is társaságának nőtagjaival. Tánc után Kaufmann bankár feleségével leült egy asztalhoz és frissítőt vett magához. A társaság egyszer csak azt vette észre, hogy Szana lehajlít a fejét, elkékül és hőrogi kezd. Pár perc múlva Szana halott volt. Kaufmann bankár feleségét ájultan vitték el a teremből.

— **Egy leánybandita kifosztott egy amerikai bankot.** Newyorkból jelentik: Kanford City forgalmas utcáján egy fiatal leány revolverrel a kezében megállított egy autót és arra kényszerítette a sofőrt, hogy a hatvanöt kilométer távolságra fekvő Tepera városba vigye. Odaérkezve, a banképületnél kiszállt és ugyancsak revolverrel a kezében a pénztárhoz ment és annak szemellettára tizennégyezer dollárt vett ki a nyitott pénztárból. A fiatal, szép leánybandita ezután eltűnt. Revolverét és kalapiját a szomszéd házában találták meg. A rendőrség eddig még nem tudta elfogni.

— **Ulabb földrengés Újzélálandban.** Newyorkból jelentik: Újzéláland északi szigetén ismét heves földrengések voltak. A rengések főfészke a West Port hegy-lánc volt.

— **«Százaz» Mexikó.** Mexikó Cityből jelentik: A kormány által elrendelt részleges alkoholtólalom csütörtökön az egész ország területén érvénybe lépett. Az új rendelet értelmében szeszes italokat csak este kilenc óráig szabad árusítani. Azok a vendéglők, amelyek szeszes italokat árusítanak, este kilenc órákor kötelesek bezárni, míg az eddigi záróra éjfélkor volt. A szeszgyárosok nagy propaganda-akciót indítottak a rendelet megváltoztatása érdekében.

A konzervatív-párt a Macdonald-kormány programjának határozott körvonalozását követeli

A munkáspárt balszárnya minden dolgozó, vagy dolgozni hajlandó polgár megélhetésének biztosítására szolgáló jövedelmet követel az államtól

Londonból jelentik: Maxton, a munkáspárt balszárnyát képező független munkáspárt elnöke és több tagtársa módosító javaslatot nyújtott be a felirati javaslatokhoz, amelyben azt követelik, hogy

a Ház mondja ki, hogy a súlyos nyomorra való tekintettel a törvényhozás tegye lehetővé, hogy minden dolgozó vagy dolgozni hajlandó polgár az államtól a saját maga és családja emberséges megélhetésére szükséges javadalmazást élvezze.

Ezenkívül követeli a független munkáspárt azt is, hogy mondja ki a törvényhozás a legfontosabb iparágak nacionalizálását.

Módosító javaslatot nyújtott be a felirati javaslatokhoz a konzervatív párt is és ebben

a konzervatív párt a kormányprogram határozott körvonalozását követeli az ipari védővámok tekintetében

és a birodalmi előnyvám rendszerre nézve. A liberális párt módosító javaslata elléli a skóciai közigazgatási törvény reformjának a hiányát.

A Daily Herald értesülése szerint a kormány rövidesen életbelépteti az 1924. évi szocialista kabinet közlekedésügyi miniszterének híres szocialista lakásépítési terveit, amely szerint az állam maga építtet lakóházakat és azokat bérebeadja.

— **Halálra zuzta magát egy turista lézaspár.** Innsbruckból jelentik: A Klesterle-Alpok alján szerdán két összezuzott holttestet találtak. A zsebükben talált iratokból megállapították, hogy mindketten Stuttgartból valók. Megállapították, hogy a két holttest Steiner Károlyval és feleségével azonos. A házaspár június 28-án indult el a Haedrick-csucs megmászására és hegymászó cipő helyett könnyű félcipőben akartak a sziklás hegycsúcsra felkúszni, de utközben megcsuszta és egy kétszáz méteres szakadéka zuhantak, ahol mindketten halálra zúzták magukat.

— **Szplit környékén egy szakadéka zuhant és szörnyethalt egy osztrák turista.** Szplitből jelentik: Halálos turisztaszerencsétlenség történt a Szplit közelében levő Biokvo hegyen. Hahn Rudolf huszonnégy éves bécsi fiatalember az osztrák Alpenverein turistaegetület tagja, hegymászás közben egy kiálló sziklacsúcsról negyven méter magasságból lezuhant és szörnyethalt. A szerencsétlenséget többen látták a hegy lábánál vezető országtúró és nyomban értesítették a csendőrséget, ahonnan bizottság jelent meg a szerencsétlenség színhelyén. Minthogy nyilvánvalóan szerencsétlenség történt, a hatóságok megadták az engedélyt a holttest életemetésére.

— **Botrány a pozsonyi gummigyári robbanás áldozatainak temetésén.** Pozsonyból jelentik: A pozsonyi gummigyári robbanás újabb négy áldozatát mintegy tizenkétezer főnyi tömeg részvétele mellett csütörtökön temették el. A sirmál Kolarics szocialista képviselő akart beszédet mondani, de az egyik detektív attól tartva, hogy újabb botrány lesz, karjánál fogva elrántotta a sirtól. A képviselő ezen annyira feldühödött, hogy a detektívet arcul ütötte. A gummigyári robbanásnak eddig tizenegy halálos áldozata van, de a halottak száma valószínűleg még emelkedni fog, mert két munkás állapota életveszélyes.

— **Kilörtött egy családot egy elmebeteg.** Newyorkból jelentik: A detroit-i rendőrség borzalmas büntényt jehezett fel. A város egyik forgalmas utcájában lakott Evangelist Pál közművesmester öttagú családjával. Az elmúlt napokban a család valamennyi tagját holtan találták. Evangelist Pálnak a fejét a gyilkos levágta, a tizenkilenc éves fia meztelen holtteste anyja hulláján fekiődött, azonkívül a három kisebb gyermek is holtan fevert és valamennyinek a feje balra ütés következtében szétroncsolódott. A rendőrségnek az a feltevése, hogy egy örült követte el a borzalmas családirtást. A nyomozás folyik.

— **Egy sikkesztő pénztárnok bombát robbantott fel a newyorki tőzsdé épületében.** Newyorkból jelentik: Szerdán a newyorki tőzsde épületében bomba robbant és nagy kárt okozott. A rendőrség megindította a nyomozást és az egyik félreeső helyen két fel nem robbant bombát is talált. Megállapították, hogy a merénylő a tőzsde pénztárnoka követte el, aki nagyobb összeget sikkesztett és bünének nyomaint akarta elűntetni a pénztárhelyiség elhagyásával.

— **Nyolc méternyi magasságból partnerének nyakába ugrott.** Prágából jelentik: A Molas-filmársaság a berlini Horn-filmsoporttal jelenleg egy »Szerető a veszélyben« című film jelenetét készíti el Berlinben és Prágában. A szabadtéri felvételeket a Prága melletti Sárkában forgatják. Az eddigi főlétélezések alkalmával két szerencsétlenség történt. Egy Speerger nevű cseh rendező autója felborult és darabokra zúzódott, azonban Speerger még idejekorán kiugrott és így semmi baja sem történt. A másik baleset, amely szerdán játszódott le, már sokkal szerencsétlenebb kimenetelű volt. Pecian Vencel cseh filmszínész egy gentleman-betőrő szerepének az eljátszására szerződött. A filmben van egy jelenet, amikor a gentleman-betőrő egy páncélaúto jelszóra nyitó altaja előtt szorgoskodik és illdözés közben hét-nyolc méternyi magasságból, sziklák rejtékéből leugrik a betőrőre s teste teljes súlyával rácsk. Természetesen ezt az illuziót csak a néző nyeri a filmvászon előtt, a valóságban olyképpen veszik föl az ilyen jelenet, hogy a filmszínész közvetlen partnere elé ugrik. Azonban

a rendezők sohasem szokták előre megmondani a szenvedő hősnek, hogy némi veszedelemben fogrog, ha az ugrás nem sikerülne, nehogy az ezt megelőző jelenetekben aggodalmat vagy rémületet áruljon el az arca. A gépek már nagyban forgatták a jelenetet, amint Pecian a páncélaúto jelszavát igyekszik beállítani s fölötte Carlo Aldini, a főhős hét-nyolc méternyi magasságból ugrásra készülődik. Pecian nem sejtette a veszélyt, amelyben a »Szerető a veszélyben« őt sodorta s két napraforgó között gyanútlanul játszott a szerepét. A következő pillanatban Aldini elszánta magát az ugrásra, nekilendült, de eltévesztette valahogy az irányt és kilencven kilóval Pecian nyakába zuhant. Pecian ájulathba esett. A kamerát természetesen rögtön elállították és Pecian felélesztéséhez fogtak hozzá, ami csak husz perc múlva sikerült. Beszállították a klinikára, ahol megállapított nyert, hogy a szerencsétlen filmszínész hal kulcsosantját törte és egyéb sérüléseket is szenvedett.

TŐZSDE

Zagreb, július 4. (Zárlat.) Páris 221.90—223.90, London 275.92—276.72, Newyork 56.77—56.97, Zürich 10.9440—10.9740, Milánó 296.95—298.95, Amszterdam 22.83—22.93, Berlin 13.56—13.59, Bécs 799.32—802.32, Prága 168.40—169, Budapest 991.29—993.29.

Noviszdai terménytőzsde, július 4. Buza bácskai 79—80 kilós 2% 207.50—212.50, bácskai tiszavidék 79—80 kilós 2% 212.50—217.50, bánáti 79—80 kilós 2% 210—212.50, szerémi 79—80 kilós 2% 210—212.50. Tengeri bácskai 215—220, bánáti 215—220, szerémi 215—220. Liszt: 0gg és 0g bácskai 302.50—312.50, 2-es 282.50—292.50, 5-ös 267.50—277.50, 6-os 260—265, 7-es 240—250, 8-as 140—150, korpa bácskai juta szácskai 120—130, bánáti 120—130, szerémi 120—130. Árpa uj bácskai 63—64 kilós 160—165. Irányzat kellemesebb, forgalom összesen 82 vagon.

Zürich, július 4. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.34, London 25.215, Newyork 520, Brüsszel 72.19, Milánó 27.205, Madrid 74.95, Amszterdam 208.75, Berlin 123.83, Bécs 73.10, Szófia 3.755, Prága 15.385, Varsó 58.28, Budapest 90.675, Bukarest 3.085.

Budapesti gabonátőzsde, július 4. Határidőzlet: Buza októberre 24.13—24.35, zárlat 24.21—24.22, márciusra 26.31—26.56, zárlat 26.48—26.49. Rozs októberre 19.40—19.78, zárlat 19.47—19.48, márciusra 21.26—21.60, zárlat 21.25—21.26. Tengeri májusra 18.90—19.10, zárlat 18.98—19, júliusra 23.16—23.30, zárlat 23.16—23.20. Készárúpiac: buza 22.20—23.60, takarmányárpa 18.50—20, tengeri 23.50—25, korpa 12.75—13, rozs 17.75—18, sórára 23—24.50, zab 18.25—19.30.

Winnipeg terménytőzsde, július 4. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza július (139 ötnyolcad) 144 egynyelcad, október (136 és fél) 139 ötnyolcad, december (134) 137 egynyelcad.

Liverpooli terménytőzsde, július 4. (Zárlat.) Buza július (8 sh 10 egynyelcad d) 9 sh 0 ötnyelcad d, október (9 sh 3 háromnyolcad d) 9 sh 5 egynyelcad d, december (9 sh 6 egynyelcad d) 9 sh 8 egynyelcad d.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 286 (—9), Apatin 375 (—12), Bogojevó 373 (—13), Vukovár 306 (—), Palánka 300 (—4), Noviszd 304 (—3), Zemun 328 (+2), Pancsovo 306 (—0), Szmederevo 387 (+3), Orsava 313 (+13). Dráva: Zakani 20 (—10), Osijek 182 (—18). Száva: Zagreb 26 (+84), Brod 341 (—19), Mitrovica 366 (—12), Sabac 204 (—8), Beograd 272 (+2). Tisza: Bacsaj 226 (—4), Titel 345 (—2).

AZ ÉN LAPOM.

Saját külön hivatalos termésjelentés

Habár a vélemények erről
Mondhatnám merőben mások,
Szerintem minden téren vannak
Bizonyos kilátások...

A terményekről általában
E szakvélemény tavalyról maradt
S imígy szól kissé ismerősen:
— Ki mint vet, úgy is arat...

Ez kétségtelen így van mindig
Aggályom mégis van nekem:
Hogy vajjon azok mit aratnak,
Akká a sulykot vetették el...

A kukorica elsőrangu
No persze. Volt alkalmá ázni
Sajnos, hogy ennek ellenére sem
Lehet majd sokat kukoricázni...

A buza vízszint keveset fizet
E fejletés bármil dőre,
Meg kell mondani: nem vágott be
Különösen határidőre...

Zöldségfélékben nem lesz hiány
Direkt informálóni voltam
S mondhatom bőven lesz e fajból
Különösen a könyvesboltban...

Terem jó répa is szépen,
Munkáért jó termés a bér
Viszont valószínű, hogy sajnos:
Aligha terem majd babér...

Árpa a szemeken nő majd
S miért a gazdák könnye omló,
A furcsa, de keserű növény:
Több lesz mint kéne a komló...

Végül a cséplésről csak ennyit:
A próbák mind sikerre letek
Például minden nyári viccet
Már jóelőre elcsépeltek...

(—czeni)

— Nemzetközi értekezlet a déli vasut tartozásai és követelése ügyében. Beogradból jelentik: Julius 9-ikén nemzetközi értekezlet lesz Budapesten mindazon országok vasutigazgatóságainak részvételével, amelyeken keresztül haladt a déli vasut. Az értekezleten részt vesznek Jugoszlávia, Olaszország, Magyarország és Ausztria vasutigazgatóságainak delegátusai. Az értekezleten a déli vasut követeléseiről és tartozásairól fognak tárgyalni. Jugoszlávia részéről a tárgyaláson egy bizottság vesz részt Mudrinics Gojko vasuti vezérigazgatósági osztályfőnök vezetése alatt.

— Az albánok meg akarják házasítani királyukat. Tiranából jelentik: Lagonoko Mata tanítót nemrég kinttette az albán király. A tanító személyen vette át a királytól a kinttétést és ez alkalommal beszédet tartott a király előtt, amelyben kijelentette, hogy az állam és a nép érdekei kötelességévé teszik a királynak, hogy gondoskodjék utódokról Albánia jövőjének és nyugalmanak biztosítása céljából. Az albán hivatalos sajtóiroda nyilvánosságra hozta ezt a beszédet, amiből arra következtetnek, hogy az albán politikai élet előkelőségei komolyan foglalkoznak Achmed király megházasításával.

— Két bolgár megtámadta a jugoszláv határőrséget a bolgár határon. Beogradból jelentik: A központi sajtóiroda jelentik: »Ma reggel két órakor két ismeretlen felfegyverzett egyén érkezett Bulgáriából és megtámadta a predevnica, valamint a mozgóvati határőrséget. A jugoszláv határőrök megállásra szólították fel a két ismeretlent, mire azok tüzelnél kezdtek és visszavonultak. Sebesülés nem történt.« Beogradban aggodalommal nézik a bolgár komité újabb támadásait, mert úgy látják, hogy ezeknek a támadásoknak messze kiható céljaik vannak.

— Betörés egy budapesti bankigazgató lakásába. Budapestről jelentik: Vakmerő betörés történt szerdán éjjel Budapesten. Ismeretlen tettes behatolt Sebesta Kólos bankigazgató Orly-uca 4. szám alatti villájába, amelyet kifosztott. A betörés a bankigazgató felesége vette észre. Amikor felébredt, észrevette, hogy a hálószobában minden fel van forgatva, a szekrények feltörve és a többi szoba is a betörő látogatásának nyomairól tanuskodott. Feljelentést tettek a rendőrségen, amely megindította a nyomozást a vakmerő betörő kézrekerítésére.

— Osztrák arisztokraták párba Budapest. Budapestről jelentik: Az egyik legelőkelőbb bécsi mulatóban néhány héttel ezelőtt, mint ismeretes, súlyos affér történt gróf Wenckheim Lajos és Gertznerwelder Marjo báró, ismert osztrák arisztokrata között. Megindult a lovagias eljárás, amelynek során megállapították, hogy csak fejtörést elintézés lehet az incidensen és ezért a két arisztokrata Budapestre utazott, ahol a Santelli-vívóteremben párba vívtak. Az ötödik menet után Wenckheim jobb felső karján megsérült és harc képtelenné vált. A felek nem békültek ki.

— Utrakelt egy amerikai hidroplán Berlin felé. Newyorkból jelentik: Az Untill Bewler hidroplán kedden reggel nyolc órakor Chicagóban startolt oceáni útjára. A hidroplán többszöri leszállással Berlinig akar jutni. A pilóta legutóbbi jelentését már a nyílt tengerrel adta le. Az Untill Bewler Grönland és Svédország érintésével akarja célját elérni.

— Tömeges szerencsétlenség Amerika függetlenségi ünnepének első napján. Newyorkból jelentik: Amerika függetlenségi ünnepe szerdán kezdődött meg. Az ünnepségek színhelyeire hatalmas tömegek vándorolnak és a forgalom lebonyolítása érdekében ezerötszáz vonatot, több ezer autótaxit és autóbust állítottak be. Mint minden évben, úgy az idén is tömeges szerencsétlenségek fordultak elő különösen a tüzijátékok helytelen megrendezése miatt. Newyorkban egy égő rakétától kigyulladt egy gyárépület és a tűz félmillió dollár kárt okozott.

Gazdasági kiállítás Pancsevón. Pancsevóról jelentik: A beogradai tartományi választmány már régebben elhatározta, hogy ez év őszén a Bánátban gazdasági kiállítást fognak rendezni. A kiállítás helyéül Beckereket választották, mint a Bánát legnagyobb városát. A legutóbbi napokban a tartományi választmány újabb megbeszélést tartott és ez alkalommal úgy döntöttek, hogy a kiállítást szeptember hó 21. 22. és 23-ikán fogják megtartani, de nem Beckerekben, hanem Pancsevón, mert közelebb fekszik Beogradhoz és a beogradai tartomány szerbiai területéről könnyebben és gyorsabban elérhető.

— Lindbergh ezredes vitorlás repülést mutatott be. Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes, a hírneves amerikai óceánrepülő tízezer főnyi közönség jelenlétében bemutatta a vitorlás repülést.

— Elmezavarában öngyilkos lett egy apatinói öregasszony. Apatinból jelentik: Pár nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt Apatinból Fekter Jánosné hetvenhatéves asszony. A rendőrség megindította felkutatására a nyomozást, azonban ez eredménytelenül végződött. Szerdán délelőtt az apatinói hajóállomásról értesítették a rendőrséget, hogy ott egy hullát vetett fel a víz. A rendőrség kiszállt a helyszínre és Fekter Jánosné rokonai a halottban agnoszkálták az eltűnt asszonyt. Minthogy a hatóság megállapította, hogy Fekter Jánosné valószínűleg elmezavarában ugrott a Dunába, a járásbíróság meazda a temetési engedélyt.

— Kettémetszette a vonat egy kisgyermek fejét. Nagyváradról jelentik: Szerdecz Pál székelyhídi gázdaember tizenegy éves Jani nevű fia a mezőn teheneket legeltetett és közben leteküdt a Székelyhíd—nagyvárad vonat sinjei közé, ahol elaludt. Ekkor érkezett a nagyvárad gyorsvonat, amely csaknem áthaladt a gyermek felett. Az apa messziről látta a rettenetes látványt és kétségbeesetten futott a töltés felé, ahol az alvó kisfiú közben felébredt a vonat zajától, felkapta fejét és ekkor a vonat utolsó vagonjai kettészelték koponyáját.

— Féltekenységi dráma Prága mellett. Prágából jelentik: A Prága melletti Zbraslavon a Moldva hídján csütörtökön egy Zizala Ulrik nevű huszonkétéves fénykép-másoló agyonszurta huszonöt éves feleségét. Előbb a vasuti sínre akarta dobni és fojtogatta, azután pedig előrántotta zsebklészt és szíven szurta. Az asszony »Cycermekom van« kiálással a földre rogyott és eszméletlenül terült el. Férfje ekkor a hid korlátjáról a Moldvába vetette magát, azonban a közeli fürdő tulajdonosa kimentette. Beszállították a csendőrségre, ahol megvallotta, hogy féltekenységéből követte el tettét. A halálosan sebesült asszonyt bevitték a prágai klinikára, azonban a szerencsétlen nő még operáció közben kiveszenvedett.

— Halálozás. Budapestről jelentik: Budapestben nyolcvanöt éves korában meghalt Markosy Béla nyugalmazott államvasuti igazgató, udvari tanácsos, a III. osztályú Vaskorona-rend lovagja. Az elhunytban Georgievics József vrsaci gyáros apósát gyászolja.

— Légi és rádiórendőrséget szerveztek Párisban. Párisból jelentik: A rendőrigazgatóság légi és rádiórendőrséget létesített. Az új csoport feladata, hogy megakadályozza olyan rádiójelenségek terjesztését, amelyek az állam biztonságát veszélyeztetik. Párisban több ponton elhárító állomást rendeztek be, hogy a tiltott leadókat kinyomozzák. A rádiórendőrség ezenkívül dróttalan uton fogja közvetíteni a francia és külföldi rendőrségeknek a közötti bűnösök fényképeit és ujjlenyomatait. Az első kísérletek erre vonatkozóan már a legközelebbi napokban megtörténnek a párisi, londoni és berlini rendőrségek között.

— Három évre ítéltek Zagrebban az osztrák sikkasztó adóhivatali tisztviselőt. Oszijekről jelentik: A Bácsmegeyi Napló a múlt év decemberében részletesen beszámolt arról a nagyarányú sikkasztásról, amelyet az osztrák adóhivatal kárára követett el Radek József adótitviselő, aki az osztrák adóhivatali főnök veje volt. Amikor a sikkasztást felfedezték,

a hiány már kétszázötvenezer dinár volt. Radek, akinek mindössze havi 1500 dinár fizetése volt, a bélyegpénztárt kezelte. Radek egyre több bélyeget lopott s az egész kapott pénzen zajos mulatságokat rendezett. A nagy dorbézolás mindenkinek feltűnt s a miniszterium is tudomást szerzett róla. Decemberben megjelent az osztrák adóhivatalban Mutak miniszteriumi inspektor és rovancsolást tartott. A rovancsolás 250.000 dinár hiányt állapított meg. A sikkasztás felfedezése után Radek Józsefet nyomban letartóztatták. Egy hónapig volt vizsgálati fogságban, azonban mivel védője 50.000 dinár kauciót tett le, szabadlábra helyezték. A zagrebi bíróság az elmúlt napokban tárgyalta a sikkasztó hivatalnok ügyét s Radeket háromévi börtönrre ítélte. A vádlott felebbezett.

— A háboru alatt Noviszadon meghalt orosz hadifoglyok emlékkeresztjének felszentelése. Noviszadól jelentik: A noviszádi orosz Matica vasárnap a noviszádi Uszpenzka temetőben felszentelte háboru alatt Noviszadon elhalt orosz hadifoglyok emlékkeresztjét. Az ünnepélyes felszentelést részt vesznek az egyes orosz kolóniák, valamint a noviszádi kulturegyesületek küldöttel. Az ünnepélyes felszentelés délelőtt tizenegy órakor kezdődik.

— Rablótámadás fényes nappal Zagreb főuccáján. Zagreből jelentik: Vakmerő rablótámadás történt csütörtökön reggel fél kilenc óra tájban a horvát főváros legforgalmasabb pontján, az Ilicán. Kreista Nikola Iparostanonc gazdája megbízásából néhány száz dinárt akart vinni a kezében tartott táskában az egyik Ilicai üzletbe. Az egyik kapu alól egyszerre előugrott két ember, az inast berántották a sötét lépcsőházba, elvették tőle a pénzt, majd elmenekültek. Az inas segítségkérésére az ucca közönsége üldözöbe vette a menekülő rablókat, akik azonban az egyik mellékutcában nyomtalanul eltűntek. A rendőrség széleskörű nyomozást indított.

— Nagy Kató Angliába utazott beszélőfilmezni. Berlinből jelentik: Nagy Kató, az ismert magyar filmszínész Londonba utazott, ahol beszélőfilmen fog jelentékeny szerepeket játszani. Nagy Kató most fejezte be két utolsó néma filmjét és ezután kizárólag beszélőfilmen fog szerepelni. A fiatal magyar művész már tökéletesen beszéli a német nyelvet és angol nyelvtudománya is egyre jobban bővül.

— Szabadlábra helyezték a belacrkvai pénzügyigazgatóság sikkasztással vádolt tisztviselőit. Noviszadról jelentik: A noviszádi felebbviteli bíróság vádancsa csütörtökön tárgyalta a sikkasztással vádolt dr. Bayerle Béla belacrkvai járási pénzügyigazgatósági főpénztárnok és társai szabadlábrahelyezési kérvényét, amelyet a noviszádi törvényszék vádancsa el is fogadott, de az ügyész felebbezett a határozat ellen. Bayerle, Schwazov József pénzügyigazgatósági számvevő, Dragomanovic Iván pénztárnok, Radics István, Gavrilovic István és Vujatovic Vászta tisztviselők ellen 794.000 dinár elsikkasztása miatt indult bünvádi eljárás. Az ügy a korrupciós törvény értelmében a noviszádi törvényszék elé tartozik. Bayerle és Schwazov kivételével a többi gyanúsítottakat szabadlábra helyezték a vizsgálat befejezése után és a törvényszék vádancsa elrendelte Bayerle és társa szabadlábrahelyezését is. A felebbviteli bíróság vádancsa helyben hagyta a törvényszéki vádancs döntését és utasította a belacrkvai ügyészséget, hogy csupán rendőri felügyelet alá helyezze Bayerlet és Schwazovot.

— A bűnbánó tolvaj. A szubctical törvényszéken csütörtökön tárgyalta Latinovic Milán tanácselnök büntetőtanácsa a lopással vádolt Megyela Antal szta-kanizsai szolga bűnügyét. Megyela a vádlrat szerint 1928 március 28-ikán Martonoson Dán Antal gazdálkodó lakásába az ablakon át behatolt és onnan több tárgyat ellopott. A tárgyaláson a vádat dr. Mátics Alekszander államügyész képviselte. A vádlott a kihallgatás alkalmával elismerte bűnösségét és azzal kezdte vallomását, hogy megbánta tettét és soha többé nem fog lopni. Ezután elmondotta, hogy nem volt se pénze, se állása és tudomása volt arról, hogy Dán Antal távol van a háztól. Odament, benyomta az egyik ablakot, belülről kinyitotta, majd bemászott a szobába, ahol a szekrényből kivett egy ezüstórát, öt darab ezüst koronát és különböző ruhane-műt. Ezután Dán Antalt hallgatták ki, aki elmondotta, hogy két hétig távol volt a háztól és amikor hazajött, látta, hogy tolvaj járt ott. Az ellopott tárgyakat nem kapta vissza. A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottat és az enyhítő körülmények figyelem-bevételével kéthavi fogházra ítélte. Az ügyész tudomásul vette az ítéletet, amely jogerőssé vált és az elítélt nyomban megkezdte büntetését.

Influenza, torokgyulladás, tüdőcsucshurut, az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák, a fül és a szem megbetegedése esetén gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által többször és alaposan kitisztítsanak. Közkezdőházak főorvosai megállapították, hogy a Ferenc József víz orbáncnál és más lázzal járó fertőző betegségeknel is a szenvedő emberiségnek nagy szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 14

RÁDIÓ

Az új rádiózene premierje

A pénteki műsor kiemelkedő eseményei

A rádióműsor egyre nyáriasabbá válik, a stúdiók a legtöbb helyen félgözzel dolgoznak és téli fűrészeket pihenik ki. Mégis akad mindennap valami érdekesség, amit érdemes meghallgatni Európa rádiójában. Pénteken például *Stuttgart* stúdiójából valamennyi német leadó állomás új rádiózenét közvetít. A műsor nem ismerteti ennek a műfajnak mibenlétét, de valószínű, hogy ismét valami német specialitásról van szó. Az új rádiózene keretében a stuttgarti szimfonikus társaság működik közre (20.00).

Beograd pénteken a következő műsört nyújtja: 12.45: Gramfonzene. 20.00: Duna- és Száva-kirándu-

lások (előadás). 20.25: Harmonikazene. 21.00: A mezőgazdasági válság megoldásának feltételei (előadás). 21.25: Napihírek és sakkhírek. 21.45: Francia zeneszerzők művei (hangverseny). 22.50: Mandolin-zenekar hangversenye.

Géna operaelőadást nyújt (20.45). *London* a Westminsteri énekesek hangversenyét közvetíti (19.45). *München* kamarazene-estöt rendez (21.45). *Nápoly* Verdi »Ernani« című operájával szerepel.

Zagrebben Ahmed Muradbegovics szerzői estjét rendezik meg (20.35), Budapestben pedig Herceg Ferenc olvas fel a mikrofon előtt (19.00).

SPORT

Az országos bajnokság második fordulója
Jugoszlávija—Hask és Hajduk—BSK mérkőznek vasárnap

Egy heti pihenő után, amelyben a J. N. S.-jubileum miatt az egyesületek szabadok voltak, vasárnap folytatják az országos bajnokság küzdelmeit. A második forduló programján két nagyon érdekes mérkőzés szerepel, az egyik Beogradban, a másik pedig Szplithen lesz.

Beogradban a *Jugoszlávija* a zagrebi bajnok *Hask*-al mérkőzik. A begradi második helyezett a hazai pálya és lelkes közönsége támogatásában bizva igyekszik bejutni a pontszerző csapatok közé, ez azonban a *Hask* kiváló formáját tekintve aligha fog neki sikerülni.

A mérkőzés bírójának kijelölése komoly gondot okozott a Bírak Testületnek. A Jugoszlávija ugyanis a noviszadi *Andrée*, vagy *Szegedinszki* (Szubotica) de-

legálását kérte, míg a *Hask* három bécsi bírót nevezett meg bírőküldési kérelmében. A B. T. figyelmen kívül hagyva mindkét egyesület beadványát, a ljubljani *Vodisek*ok bizta meg a mérkőzés vezetésével, helyettesül pedig a szuboticei *Kaluncsiesot* jelölte ki.

A szplithi *Hajduk* otthonában a B. S. K. csapatát látja vendégül. Ez a mérkőzés teljesen nyitnak ígérkezik. A *Hajduk* jelenlegi formája ismeretlen, de Szplithen feltétlenül több esélye van a győzelemre, mint a B. S. K.-nak, amely legutóbb Szuboticeán semmivel sem igazolta sorozatos jó eredményeit.

Erre a mérkőzésre a két csapat közös megegyezéssel bécsi bírót kért és a Bírak Testülete ennek alapján a bécsi *Göbl*it kérte fel a mérkőzés vezetésére. Göbl helyettese a zagrebi *Egrl*.

Oszijeken rendezik meg
vasárnap az országos kerékpár
és motorkerékpár bajnokságok versenyeitAz ország legjobb kerékpárosai indulnak
a versenyen

Oszijekről jelentik: Az oszjeki »Tomisláv« kerékpáregyesület rendezésében vasárnap Oszijeken honyolítják le az országos kerékpár és motorkerékpár-bajnokság versenyeit. A nagyszabású versenyre az oszjeki versenyzőkön kívül Beograd, Zagreb, Ljubljana, Szubotica, Szombor, Beeskerek, Bród és Vinkovci kerékpárosai és motorosai nagy számban küldték el nevezésüket és az országos bajnokságokért minden számban népes mezőnyök nivós küzdelme várható.

A verseny délután 3 órakor kezdődik a *Hajduk*—*Tomisláv* sportegyesületek pályáján és programja a következő:

1. 1300 méteres kezdők versenye.
2. 6500 méteres motor verseny 250 km-ig.
3. 1950 méteres díjatnyert kerékpárosok versenye.
4. 13 kilométeres motorverseny 350 km-ig.
5. 1950 méteres kerékpárverseny klubbajnokoknak.
6. 6500 méteres motorverseny 1000 km-ig.
7. 6500 méteres kerékpár-előnyverseny, nagy díj.
8. 13 kilométeres motorverseny 500 km-ig.
9. 1300 méteres kerékpár-vigaszverseny.
10. 6500 méteres motor-vigaszverseny.

A versenyek iránt az egész országban nagy érdeklődés nyilvánul meg a kerékpáros sportolók körében.

Mázics vezetői vasárnap Becsén az alszövetségi bajnokság döntőmérkőzését. Vasárnap, július 7-ikén a SzAND Sztaribecsejen a vidéki bajnok Szokó csapatával mérkőzik az alszövetség bajnokságáért. A nagyszabású mérkőzés vezetésére a hírtestület Mázics Andriját delegálta, aki hosszú szünet után ezúttal először vezet ismét mérkőzést.

A Kiss—Singer pár megverte a Konyovics—Gradjanszki párt. A Hartmann-serlegmérkőzések keretében — mint ismeretes — Palics verséget szenvedett Szombortól. A döntő küzdelem a Kiss, Singer—Konyovics, Gradjanszki pár között folyt le és a palicsiak pillanatnyi indiszpozíciójának tulajdonítható, hogy verséget szenvedtek. Most revansot játszott a két pár

és a meccset ezúttal 6:4, 6:3 arányban megnyerték a palicsiak. Természetesen ez már nem segít Palicson, amely az idei Hartmann-serlegmérkőzések további küzdelméből kiesett.

Pancevón nagy előkészületeket tesznek az országos atlétikai versenyekre. Pancevón — mint a Bácsme-

gyei Napló már megírta — szombaton és vasárnap tartják meg az országos könnyű atlétikai versenyeket az 1929. évi országos bajnokságért. A versenyek a Pancevói Sport Klub pályáján fogják lefolyni. A Sportklub gondoskodik a vendéglátókat ünnepélyes fogadtatásáról és a versenyek befejezése után nagy bankett lesz az atléták tiszteletére a Weifert-féle sörház helyiségeiben, melyeket Gramberg Herrmann, a sörgyár vezérigazgatója díjtalanul bocsátott e célra rendelkezésre. Iszailovics Vászó polgármester is megígérte, hogy úgy a maga, mint a város részéről mindent el fog követni az atlétikai ünnepély sikere érdekében.

A Brigittenauer AC Oszijeken. Oszijekről jelentik: A Brigittenauer AC szombaton és vasárnap Oszijeken vendégszerepel. Első napon a *Hajduk*, másnap pedig a *Szlávija* lesz a bécsi profik ellenfele.

Bajnoki mérkőzés Noviszadon. Vasárnap bajnoki mérkőzést játszik Noviszadon a NAK és a Vojvedina. A mérkőzés még májusról maradt el és eredménye semmi kihatással sem lesz a bajnoki tabellára.

A kairói válogatott győzelme Drezdában. Drezdából jelentik: A kairói válogatott csapat szerdán harmincezer főnyi közönség előtt a Dresdener SC-vel mérkőzött és győztesül játszott 4:1 arányú fölényes győzelmet aratott.

SZINHÁZ

A zagrebi Nemzeti Színház Apatinban. Apatinból jelentik: Az Apatini Közművelődési Egyesület meghívására szombaton este Apatinban vendégszerepel a zagrebi Nemzeti Színház dráma együttese. Az előadás iránt, amelyet a Sörház nagytermében tartanak meg, úgy Apatinban, mint az egész vidéken nagy érdeklődés nyilvánul meg.

SLUŽBENI DEO

SUBOTIČKOG NOGOMETNOG PODSAVEZA

ZAPISNIK,

sastavljen dne 26. juna 1929. god. u Subotici na sednici Kaznenog Odbora Subotičkog Nogometnog Podsaveza JNS-a.

Prisutni: Mjilodanović Martin podpredsednik II., Skenderović Geza tajnik II., Šefčić Geza, Holender Djula, Fuks Ladislav.

Odsutni: Ognjanov Borivoj i Matejčić Milorad. K. O. Zapisnik od 12. juna 1929. god. nakon čitanja owerovljuje.

K. O. igraču Čor-u (Odžački S. C.) skida suspenziju do 3. jula t. g. odnosno do saslušanja istoga.

Ujedno se upućuje tajnik II., da pozove igrača Čor-a na iduću sednicu radi saslušanja.

Skenderović Geza s. r. tajnik II.

ZAPISNIK,

sastavljen dne 3. jula 1929. god. u Subotici na sednici Kaznenog Odbora Subotičkog Nogometnog Podsaveza JNS-a.

Prisutni: Mjilodanović Martin podpredsednik II., Skenderović Geza tajnik II., Matejčić Milorad, Ing. Fuks Ladislav, Šefčić Geza i Holender Djula.

Odsutan: Ognjanov Borivoj. K. O. zapisnik od 26. juna t. g. nakon čitanja owerovljuje.

Na temelju sudačkih izvještaja i usmenog saslušanja, kažnjavaju se zabranom igre sledeći igrači i to: Igrač Conka (Senčanski AC) po §. 15. sa 2 nedelje i to od 1. VII.—14. VII. 1929. zbog surove igre i nesportskog ponašanja.

Igrač Mari (Somb. D. D.) po §. 15. u vezi §. 9. sa ukorom zbog surove igre.

Igrač Čor (Odžački S. C.) po §. 35. u vezi sa 9. sa ukorom zbog nesportskog ponašanja.

K. O. poziva igrača Janek (S. K. Tesla, St. Bečej) da prisustvuje idućoj sednici ovoga odbora (10. VII. 1929. u 1/8 sati) radi saslušanja, ili pak da se dostavi preuzet zapisnik o saslušanju glede isključenja iz igre.

Skenderović Geza s. r. tajnik II.

Pozivaju se klubovi, da svoje niže navedene igrače upute dana 7. jula 1929. popodne u 5 sati na igralište Bačke radi odigravanja jedne utakmice i to I. razr. kombinovani: Virag, Gubić (Bačka), Cernai (SMTC), Mijatović (ŽAK), Jovanović, Göncöl (SMTC), Čete, Jagica (Sub. Sport), Rudić II. (Bačka), Barna II. (SMTC), Siladji (Sub. Sport).

Rezerve: Gal (ŽAK), Poljaković (Bačka), Mesaroš (Sport) i Štark (ŽAK).

II. razr. reprezentacija: Žiga (Konobarski AC), Čegledi (Ferum), Ronjec (Poštari), Nadjkanas, Bogdan, Kulifai (Ferum), Paracki (Poštari), Dudaš, Stojanović, Zvekan, Šifliš (Ferum).

Rezerve: Mahalik (Ferum), Skala (Poštari), Horvatzki (BSK), Besedeš (Poštari).

Igrači I. razreda imaju doneti svoje cipele; dres, hlače i štucne dobivaju od podsaveza, a II. razr. igrači imaju doneti cipele, hlače i štucne. Dres daje S. K. Ferum.

Izostanak ima se javiti do 5. o. m. uveče do 8 sati potpisanom u podsaveznom lokaluu.

Subotica, dne 3. jula 1929.

Po nalogu upr. odbora:
Kraus s. r.
čl. upr. odbora.

FILM

A zsarnok
A Lifka-mozi új filmje

Izzalmas és romantikus szépségű film *A zsarnok*, a népszerű *Ramon Novarro* legújabb filmjátéka. Valahol Mexikóban vagy Braziliában, romantikusan szép vidéken játszódik a cselekmény, amely tele van izgalmas fordulatokkal. Egy sziget zsarnok kormányzója összekötetésben áll a kalózzokkal és állandó harcban áll a katolikus spanyolokkal. A kormányzó szerelmes egy előkelő spanyol nemes hűgába, aki azonban irtózik a kegyetlen és vad ellenféltől. A szorongatott spanyolok segítségére hajón csapatok érkeznek és a csapatok vezetője csakhamar beleszeret a szép spanyol nőbe, aki viszonzozza érzelmeit. Feszült izgalmak és állandó bonyodalmak következnek most. A spanyol kapitány többször fogságba esik, míg végül a legkalandosabb módon menti meg szerelmét.

A film rendezése nagyon ügyes és gondos. Gyönyörű egzotikus tengerparti táj szolgál keretül a film izgalmas meséjének és a szép felvételekhez méltóak a kitűnő szereplők, *Ramon Novarro* nemcsak dőlceg és hódító, hanem kitűnő színészi kvalitásait is megcsillogtatja. Kitalálék a partnerei is: egy nagyon szép színésznő és a kormányzó szerepében kabinetalakítást nyújtó színész külön említést érdemelnek.

A filmet csüörtökön mutatta be a Lifka-mozi és a műsor sikerét fokozni fogják Gisl *Smaus*, egy bájos fiatal táncosnő nagyon ügyes ének- és táncszámaival.

KÖZGAZDASÁG

Jugoszláviába küldik megbizottaikat
az angol komlókereskedőkA vajdasági komlótermelők szövetsége angol-jugoszláv kapcsolatokat
hozott létre

Noviszadról jelentik: A vajdasági komlótermelők szövetségének megbízásából *Matic*s Milorad agrármérnök, a szövetség igazgatója néhány nappal ezelőtt tért vissza londoni kiküldetéséről, ahol abból a célból időzött, hogy az ottani kereskedelmi körökkel tárgyalásokat folytasson a jugoszláv komlónak Angliában való eredményes elhelyezése érdekében.

*Matic*s Milorad igazgató útnak eredményeiről a következőket mondotta a Bácsme gyei Napló munkatársának:

— Utazásom legfőbb célja az volt, hogy a londoni kereskedelmi körök előtt, akikkel bőségesen volt alkalmam érintkezni, megismertessem a jugoszláv komlótermelés helyzetét és személyes felvilágosítások útján meggyőzzem őket a jugoszláv komló kitűnő minőségéről. Fáradozásom arra irányult, hogy felkeltsem az angol komlókereskedelm érdeklődését a mi komlónk iránt és rábírjam a kereskedőket arra, hogy személyesen keressék fel Jugoszláviát, hogy itt meggyőződhesse nek, hogy milyen modernül berendezett raktáraink és szárítóink vannak, ami azt fogja eredményezni, hogy a mi komlónk Angliában új piacot teremthet magának és a két ország komlóérdekeltségére szoros kereskedelmi kapcsolatokat fog egymással létesíteni.

— Meg kell állapítanom, hogy a jugoszláv komló kitűnő minőségű és egyéb jó tulajdonságai sajnos teljesen ismeretlenek az angol komlókereskedelemben körében. Az angol komlókereskedők eddig sohasem vásárolták komlót, hanem a mi kitűnő komlónkat Németországon és Csehszlovákián keresztül gyakran más országbeli komlóval keverve és más elnevezés alatt vásárolták össze.

— Küldetésemnek meg volt az a nagy eredménye, hogy az angol komlókereskedők nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgatták meg előterjesztéseimet és fejtegetéseimet és több angol nagy exportcég megígérte, hogy legelővőbbre Noviszadra küldi egyik főnökét, aki a helyszínen fogja tanulmányozni a jugoszláv komló minőségét, termelését, a noviszadi raktárakat és amennyiben megfelel a jugoszláv komló, úgy még az idén nagyobb bevásárlásokat fog nálunk eszközölni.

— Sikertől megállapítanom, hogy az angol sörgyárak évente körülbelül 350.000 félmázsát fogyasztanak, míg egész Angliában az elmúlt évben csak 240.000 félmázsát komló termelt és így importra vannak utalva. Nézetem szerint Angliának nem fokozhatja termelését és a komlótermelés ott hanyatlóban van. Az angol kereskedők emellett évente nagyobb mennyiségű komlót szállítanak külföldre és így a belföldi szükséglet kielégítéséhez 200—250.000 félmázsát külföldi komló importjára vannak utalva. Az angol komló minősége meglehetősen silány és érdekes, hogy az angol sörgyárak hazafiságból mégis az angol komlót veszik és azért meglehetősen magas árat fizetnek. Ezidőszerint az elsőrendű angol komlóért 6000 dinárt, az elsőrendű cseh és német komlóért 3000 dinárt fizetnek félmázsánként, míg a jugoszláv komló ára odakint 700 dinár körül forog. Az angol kormány az angol komlótermelés védelmére magas védvámot vezetett be. A legutóbbi választások alkalmával a munkáspárt és a liberálisok a védvámok megszüntetését követelte és ezügyben az angol parlament augusztus tizenhetedikén fog határozni.

— Az elmúlt évben a komló világtermése 180.000 félmázsával nagyobb volt, mint két év előtt. Az idén, tekintettel a jó terméskültségre, hiperproduktóval kell számolnunk. Dacára annak, hogy ez a hiperproduktó már tavaly előrelátható volt, mégsem történt semmi annak megállítására és csak Jugoszláviában korlátozták a termelést, amennyiben 4000 holddal kevesebb területet vetettek be komlóval. A külföldi országok termelői számítanak termésük jó hírnevére és fogyasztók hazafiságára. Ezek a szempontok azonban abban a pillanatban megoldódnak, ha a fogyasztók aránylag egyforma minőségű olcsó árut kaphatnának. A mi termelőink nagy hibát követtek el akkor, amikor termékeik árát a jól bevezetett cseh és német komló árához képest szabták meg. Ezt jelenleg természetesen nem lehet elérni.

— Hogy a mi komlónk elhelyezése a világpiacon biztosítva legyen, az a véleményem, hogy ezt csak úgy érhetjük el, hogy a jövőben, nyomban a szüret után, a komlót közvetlenül a világfogyasztókhoz juttatjuk el. Ezzel elérnők, hogy a világpiacon meggyőződhessünk a jugoszláv komló igazi kiváló minőségéről. Természetes, hogy ennek az volt a hatása, hogy a cseh és német termelők is kénytelenek volnának áruikat olcsóbban adni. Így a jugoszláv termelők magasabb árt érhetnének el, míg a cseh és német termelők kénytelenek lennének áruikat redukálni és ennek következtében csökkentenék évi termelésüket és pár éven belül a világtermelés egyensúlyba kerülne a tényleges fogyasztással.

— Hogy minél előbb kedvező eredményt érjünk el, az angol szakkörök véleménye szerint csak úgy volna elérhető, ha csak elsőrendű árut vinnénk ki Angliába és ezzel megteremtenők a jugoszláv komló hírnevét. A német termelők azt kívánják, hogy a sörgyárak kizárólag német komlót vásároljanak és így ezidén Németországot részben elveszítjük a mi komlónk számára, de több német komlókereskedő mégis kilitátsba helyezte, hogy elsőrendű komlónkat iparkodni fognak a német piacokon elhelyezni.

Mindezen munkánkhoz a jugoszláv komló fellendítése érdekében szükségünk van az illetékes hivatalos tényezők erkölcsi és anyagi támogatására.

Buzában közepes, tengeriben, burgonyában
és hüvelyes veteményekben elsőrangú termés
várható a bácskai tartományban

Jarakula Bogdán tartományi gazdasági referens nyilatkozata

Szomborból jelentik: A bácskai tartomány gazdasági hivatalához most érkeztek be az idei termés helyzetéről szóló jelentések az összes gazdasági egyesületektől és a járási gazdasági előadóktól. A termésjelentésekről *Jarakula* Bogdán tartományi gazdasági előadó a *Bácsme gyei Napló* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— A főbb vetemények állapota kedvező és kielégítő, dacára annak, hogy a leolyt tizenöt napi idő alatt *tulok csapadék* volt, minek következtében a téli vetemények sokat szenvedtek, megtörték és később érnek meg. Ennélfogva a tarlós veteményeknél a tavalyinál minőségben gyengébb, mennyiségben pedig körülbelül 15 százalékkal kisebb termés várható. Az eső nagyon kedvezett a kerti veteményeknek, répnak, burgonyának és kukoricának, ellenben kedvezőtlenül befolyásolta a szénagyűjtést és szárítást, késlelteti az aratást és a lokasztál árpa szárítását.

— Növénybetegségek és kártékony rovarok csak szórványosan léptek fel, így a drótféreg a kukoricánál és a répabólha okozott kisebb kárt. A záporosó nagyobb kárt okozott különösen a kulai járásban, azonban itt is csak lokális jelentőségű volt.

— A főbb gabonaneműeknél a jelenlegi állapot a következő: A téli veteményeknél az eső és a felhős időjárás miatt a megérés késik, a téli árpánál ez már befolyásolt és sok helyen aratnak már. A napokban

kezdek aratni a téli búzát és ez a következő tíz napban már be is fejeződik. A zabtermés az elegendő csapadék miatt hatalmasan megjavult és most csak melege van szüksége. A téliárpa kitűnő termést hozott és a zabtermés is kielégítő. Szép kilitással kecsegtetnek a rozs, kender, zab és a kerti vetemények. Különösen a kender elsőrangú. A kukorica igen jól halad előre és a termés sokkal jobb lesz, mint tavaly. A hüvelyes vetemények is igen jók, különösen a borsó és bab. A legelők szintén kitűnő hozadékot nyújtanak. A szőlők jó állapotban vannak, annak ellenére, hogy a virágzás későn kezdődött, mégis szépen fejeződött be s a legutóbbi eszések következtében a hajtások dúsak. Fennáll itt ugyan az a veszély, hogy oidiumbetegség fog fellépni, mert már egyes helyeken mutatkozott is. A fagyás következtében sok helyen a szőlőtőkék egyharmada elpusztult. Azonban a megkárosult tőkék mégis több hozadékot fognak nyújtani, mint amennyi várható volt. A hernyók és a molyok csak kisebb mértékben jelentkeztek, mint a múlt évben, úgy hogy a szüret kilitásai kedvezőbbek, mint a tavalyi évben.

— A gyümölcsfákön is sok a hernyó, ennélfogva a gyümölcs pondrós. A téli fagyok leginkább az őszibaracknak és a diónak ártottak, amiért ezek termése gyengébb, a többi gyümölcs termés közepes lesz. A marhaállomány a takarmányozást illetően igen jó, a

takarmányozás pompásan sikerült a zöld takarmánynál. A méhek és a selyemhernyók állapota kedvező.

— Az idei várható összes termés a beérkezett jelentés alapján következőképp állítható össze: Téli buza hektáronként 10 métermázsát várható, tavaly 11 volt. A bácskai tartomány várható összhozadék az évben 2.751.240 métermázsát, míg tavaly 3.141.299 volt. Tavasz buza hektáronként 8.8 métermázsát, tavaly 9.9 volt. A várható termés az évben 12.886 métermázsát, míg tavaly 29.398 métermázsát volt. Őszi árpa az évben hektáronként 10, tavaly 11.8 métermázsát, a várható termés 157.401 métermázsát, tavaly 197.387 métermázsát. Tavasz árpa hektáronként 8.5 métermázsát, múlt évben 10.2, összhozadék 35.459 métermázsát, múlt évben 42.561. Rozs hektáronként 10.1 métermázsát várható, múlt évben 10.5. Összhozadék 2098 métermázsát, tavaly 834. Zab hektáronként 7.6, tavaly 10.4 métermázsát, összhozadék 201.035, múlt évben 347.399. Igen kedvező a kukorica kilitása, amennyiben hektáronként 14.8 métermázsát várható, míg tavaly csak 8.6 métermázsát termelt hektáronként, úgy hogy ebben az évben a várható termés a Bácskában 4.264.278, míg a múlt évben csak 2.472.653 métermázsát volt. Ugyanígy van a bab, mely hektáronként 7.9 métermázsát, míg tavaly 3.8 métermázsát tett ki, úgy hogy a tavalyi 4193 métermázsát terméssel szemben az idén 7476 métermázsát várható. A borsóból 3330 métermázsát várható, a tavalyi 2129 métermázsával szemben, lenese 594, tavaly 192 métermázsát. Nagyon kedvező a terméskilitás krumpliban, ahol az évben hektáronként 77.8 métermázsát termést várnak a tavalyi 47.3 métermázsával szemben, úgy hogy a korai krumpliban hektáronként 84.6, a tavalyi 32 métermázsával szemben, összesen 314.772 métermázsát termés várható a múlt évi 202.081 métermázsával szemben. Takarmányrépa 156 métermázsát hektáronként a tavalyi 102 métermázsával szemben, összesen 372.377 métermázsát a tavalyi 332.183 métermázsával szemben. A cukorrépa hektáronként átlagos 185 métermázsát ígér, míg tavaly csak 135 métermázsát volt a termés. Ez évben tehát 2.108.348 métermázsát várható, a múlt évi 1.898.617 métermázsával szemben. Kender 520.824 métermázsát várható a tavalyi 59.785 métermázsával szemben, dohány 10.224 métermázsát, míg tavaly 2578, komló 15.538, múlt évben 18.022 métermázsát, káposzta 988.224 métermázsát, tavaly 225.182 métermázsát. A szőlők hozadékát 23 hektoliter hektáronként, míg tavaly 29 hektoliter volt. A legelők 29 métermázsát hektáronként, míg tavaly csak 19.5 volt, úgy hogy a legelők hozadékát az évben 624.126 métermázsát lesz a múlt évi 447.292 métermázsával szemben. Heretermés 311.281 métermázsát lesz a tavalyi 229.525 métermázsával szemben.

— A Jégeres a buzában, kukoricában és a kenderben csinált összesen 770.000 dinárba becsülhető kárt. Ez évben bevetették őszi búzával 157.212 hektárt, tavasz búzával 847, őszi árpával 8753 hektárt, tavasz árpával 2391 hektárt, rozssal 1298 hektárt, zabbal 18.350 hektárt, kukoricával 173.766, hüvelyes veteményekkel 3894, krumplival 7000, takarmánnyal 23.257, cukorrépával 11.396, kenderrel 9469, zöltséggel 2785 hektárt, rétt 21.521, legelő 31.947 hektárt.

A beogradi gazdasági
kongresszus napirendje

A folyamhajózási viszonyokról fog referálni a kongresszuson a noviszadi kereskedelmi és iparkamara

Noviszadról jelentik: Az ország összes közgazdasági kamarái és gazdasági egyesületei szeptember elején Beogradban kongresszust tartanak, amelynek napirendjén fontos kérdések szerepelnek. A kongresszust előkészítő bizottság a napokban állapította meg a végleges napirendet és az egyes kereskedelmi kamarák között felosztották a referátumokat. A beogradi kereskedelmi kamara idei kivitelt szánt termés megállapításának és a kivitelt zavartalan lebonyolításának kérdéséről, valamint a múlt évi kivitelt megállapításának és a mezőgazdaság fellendítésének kérdéséről, a noviszadi kereskedelmi ipari és gyáripari kamara a foyamközlekedési viszonyokról, a szkoplyei kamara az utakról, a ljubljani kamara a posta-távíró és telefon és a podgoricai kamara a crnogorai gazdasági helyzetről fog referálni.

A noviszadi kereskedelmi ipari és gyáripari kamara felhívást intézett a vajdasági közgazdasági körökhöz, hogy a kongresszus minél nagyobb sikere érdekében juttassák el a kamarához a foyamközlekedési viszonyokról szerzett tapasztalataikat, ugyszintén erre vonatkozó esetleges panaszait. A kamara megállapítja hogy a közlekedési viszonyok egyformán érdeklik az összes gazdasági köröket és a rossz közlekedési viszonyok különösen a bácskai tartományban idéztek elő nagy károkat. A gazdasági körök elérkezettnek látták az időt, hogy erélyes lépéseket tegyenek a közlekedési viszonyok megjavítása érdekében. A kamarák és a gazdasági egyesületek nagy eréllyel dolgoznak a szükséges anyag beszerzésén, hogy azt a kongresszus, valamint a királyi kormány elé terjesszék és kérjék, hogy a gazdasági körök jogos panaszai végre orvoslást kapjanak.

A noviszadi kamara felkéri a gazdasági köröket, hogy a kérdőíveket esetleges észrevételeikkel együtt legkésőbb július 20-ig juttassák el a kamarához.

TÁRCA

A CSATTANÓ

Irta: CSERMELY GYULA

Párisban történt az eset, mely oly bohó, hogy kacagásra fakaszthat. Más helyt nem is történhetett, csak ott, a jó vigjátékok városában, Párisban.

Mademoiselle Claire Feuillardt, a párisi Grand-Succes-színház éppen oly tehetséges mint szép tagja, mikor előadás és vacsora után gépkocsiján hazafelé robogván, háza elé érkezett, már az utcáról is úgy látta, hogy halószobája ablaka világos. — Ejnye, az a szobalány! — gondolta. — Egve hagyta a villamot... tudja Isten, mióta ég hiába.

A portásnak is panaszkodott: milyen gondatlanság! De a kapus erre azt mondta, hogy vendég jött, azért ég a villam a lakásban. A művész nő öccse — ah, bocsnát, testvérbátyja — érkezett; fél óra óta fent van s még egy másik ur, tán a barátja, is vele van.

— Biztos, hogy a testvérem? Nem tévedés?
— Ha nem volna biztos, most nem lehetne odafent, könyörgöm. Idegen embernek csak megiltottam volna a felmenést. De tudom, hogy mademoisellenek Dimanche a polgári neve — amit tizen se tudnak a városban — s azt mondta az az ur, hogy ő Frédéric Dimanchenak hívják s hogy a művész nő öccse ő — ah, ah, ezerszer bocsnát — a bátyja.

— Szobalányom már hazahozta ruháimat?
— Igenis, mademoiselle, de megint elment. Azt mondta, hogy sürgős megbízatást kapott az öccsétől — ah, bocsnát meg — a művész nő bátyjától.

Mikor Feuillard kisasszony sietve a szobájába lépett, első pillantása az ágyára esett. Miért vannak összehúzva az ágyfüggönyök, holott parancsa van a szobalánynak, hogy engedje szellőzni az ágyneműt? Még egy pillantás megmagyarázta a kivételt. Az ágy előtt két, majdnem új férfi lakkcipő ragyogott tükrösen.

— Ejnye, — fakadt ki a művész nő — ez már mégsem szép az öcsémről, hogy így tett. Hogy elfoglalta ágyamat... hallatlan! De hol van a ruhája? Hadd váglam a fejéhez a szivárnak.

Rövid kereső körülnézés és a művész nő szíve majd megállt. Az asztalkán kissé kopottas bőrtáska és mellette mindenféle szerszám. Alkulesok, feszítővasak, reszelők; gumikeztyűk, (hogy ne maradjon ujjlenyomat) — és több egyéb, ami a mesterséghez tartozik.

— Szent Istenem! — mormolta a művész nő. — Ez nem az öcsém, ez közönséges betörő! Félrevezette a portást, hogy a testvérem ő, így jutott be könnyen ide én hozám s hogy ne feszélyezze munkáiban a szobalányt, hát egyszerűen elküldte... most mit tegyek?

— Semmit se tegyen, művész nő, — szólalt meg az ágyfüggöny mögött egy mély férfihang. — Ha kiabál, rárontok s ha le akarja menekülni a portáshoz, hát én gyorsabb leszek és utólerem és megfojtom.

Ez a fenyegetés, bár megrémítette a művésznőt, a lélekjelenlétét nem vette el. Gyorsan kihuzta az asz-

talka fiókját és kezébe kapta a browningot, melyet ott tartott.

S most ő kezdte a fenyegetést, erőlyesen félre-rántván az ágyfüggönyt.

— Uram, ha megmozdul, lelövöm. Ha már megtisztelte lakásomat, mint betörő, hogy mert ön az ágyamba is feküdni?

— Lassan, ne oly hévvel, szép művész nő. Tart-sunk sorrendet... ön lelévőssel fenyeget? No, hát tudja meg, mademoiselle, hogy én kúsztam az ön browningjából a golyókat. Az óvatosság az alijája és omegája a mi mesterségünknek, művész nő. Nézze, meg-mozdulok... no, léjjon hát... Ön nem lő? Leereszti karját? Akkor rendben van. Akkor készségesen meg-adom a felvilágosítást, miért feküdtem a művész nő ágyába.

— Már nem vagyok rá kíváncsi, uram.
— Mégis közölni fogom mademoiselle az okát. Előbb azonban engedjen meg egy megjegyzést. Nagyon kompromittálná önt a világ előtt, ha engem lelőne. Azt mondaná mindenki, hogy a kitűntetett jóbá-rátja voltam, máskéülben hogy kerültem az ágyába?

— Hát a betörő-szerszámok itt az asztalon? Csak nem tenné fel ön rólam, csak valaki is, hogy közön-séges betörő a barátom?

— Svindli, — vélekednék a nagyvilág. — Vissza-hajtom a paplant... tessék megjegyezni, frakkban vagyok... nos, érti már? A szerető a valóság. — mondaná a rendőrség s minden más ember — a betörő-szerszám csak svindli.

— Ah, ön frakkban van uram?... Ez új dolog! Betörő, aki frakkosan dolgozik!

— Kérem, mademoiselle, csak tudom, mi a hon-ten! Önnel való vizithez, este, frakkba kell öltözni, ez konvenció. Csésze órárai téához: smoking; vacsora után: frakk és fehér nyakkendő.

— Ön eredeti ember, tisztelt betörő ur. S ha nem volna betörő, társasági embernek is megjárna. Sokat ad a külsőre, beszéde elárulja, hogy művelt is, és arca oly rokonszenves, oly megnyerő.

— Művész nő, könyörgöm, hallgasson már. Mert még elolvadok a gyönyörtől, hogy úgy bókoltat s akkor zsirfos lesz tőle az ágynemű. Tán tetszem önnek, hogy azt mondja: arcom oly rokonszenves, oly megnyerő?

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem tetszik. De a csinoságán felül még jobban megnyerte a szí-ve-met...

— Mivel, szépséges művész nő?

— Férfias bátorságával, betörő ur. Mert meggyő-ződtem róla, hogy ön nem szedte ki browningomból a golyókat, mégis volt bátorsága azt mondani: Nézze, megmozdulok, no léjjon hát. S mert ön megnyerte a szívemet, mégis kíváncsi vagyok megtudni, miért fe-küdt pont az én ágyamba?

— Mert szerelmes vagyok önbe, szép művész nő. El akartam lopni az ön ékszerait, hogy egyetlen csók váltásdíj ellenében hiány nélkül mind visszaadjam a kezébe... s mikor itt voltam a szobájában, mademoi-selle, úgy elcsábított és elkábított az ágya, hogy nem bírtam ellenállni a varázsnak.

— Közös platformon vagyunk, betörő ur, — ka-cagott fel a művész nő édesdeden. — Ön szerelmes belém és én is rokonszenvezek magával, kedves barátom. Nos, megkapja a csókomat, jóllehet még nem nyult hozzá semmimhez se, de a csókonnak egy bizonyos ára van.

— Mi legyen az, mademoiselle? Megadom.

— Riválsim és legnagyobb irigym, mademoisel-la Godofréd színész nő most nincs otthon, mert a her-cegével kirándult. Csak holnapután este jön haza. Nos, törjön be a lakásába most mindjárt, de ne lopjon el mást, mint Godofréd kisasszony tartalék hamis fog-sorát és hozza el. Most éjjel után egy óra; legkésőbb három órára megint itt lehet s akkor megkapja tőlem a csókot, szavamra rá.

— Rohanok! — kiáltotta a betörő, kiugrott az ágyból, felrántotta cipőit, összeszedte a betörő-szerszámokat és karjára akasztva a kis táskát, udvariasan engedélyt kért, hogy tisztelettel kezét csókolhasson mademoisellenek.

Ebben a pillanatban a kályhaellenző mögött fékte-len kacagás és taps hangzott fel, aztán félretolta va-laki az ellenzőt s egy elegáns ur alakja lett látható.

— Ah, ön az, monsieur Linge? — kérdezte megle-petten a művész nő.

Csakugyan ő volt, monsieur Linge, a francia vig-játék egyik legnagyobb és legszerencsésebb mestere.

— Hogy kerül ön ide és mit jelent az ön kacagá-sa? — folytatta a művész nő a vallatást. — Betörővel van dolgom s ön nemhogy segítségemre sietett, de férfiatlanul elbujt s most még nevet is?

— Engedje meg, művész nő, — felelte erre a szó-áradatra Linge ur, — hogy bemutassam szerzőtársam-at, Pelote urat. Nem betörő ő, hanem vigjátékiró és gentleman, mint jómagam. Együtt írunk egy kacagató darabot, melyben az a legizgalmasabb helyzet, hogy egy valóságos betörő, aki szerelmes egyik színházi csillagba, el akarja lopni ennek ékszerait, hogy egy csók árán visszaadja neki. Szerencsésen be is jut a művész nő lakásába a betörő s itt meglátván a me-gvetett ágyat, sehogysem bír ellenállni a varázsnak. A művész nő párnái, paplana! Befekszik az ágyba és így találja a hazafelékezt művész nő... Most azon tör-tük a fejünket mi ket-en, már mint én és szerzőtársam, Pelote ur, mit csináljon a darabban a művész nő, hogy szépszerével megszabaduljon vendégétől? S mert se-hogyansem találtunk jó megoldást, elhatároztuk, hogy kölcsön kérünk ötletet az élettől. S önt szemeltük ki kísérletül — nem nyulnaak, de paradicsommadárnak. Szerzőtársam tehát adta itt a betörőt s ön, mademoi-selle — fogadja elismerésünket és hálánkat — nagy-szerűen oldotta meg a problémát. A valóságban sem lehetne jobban ölelést ígérni a vendégnek, de előbb hozza el a riválsimó, hamis fogsorát.

— S önk most így fogják megírni azt a darabot?
— Haiszályra ilyen megoldással, művész nő. Olyan csattanó lesz ez, hogy a közönség csak úgy gurulni fog a jókedvtől.

— Nagyon szép, uraim, — jegyezte meg a mű-vész nő. — De van ám egy csattanóm nekem is. S önk nem fognak gurulni a jókedvtől.
— Tréfál, szép művész nő?
— Komolyan beszélek, uraim. A megírandó darab-nak nemcsak önk ketten a szerzői; a harmadik szer-ző én vagyok. Mert a főötletet én adtam meg önöknek. Tantiémjük harmadrésze tehát az én yém lesz. Kérem, írják is meg a nyilatkozatot, tisztelt uraim, mert (itt elhívette magát a művész nő), mert el ne felejtsek, a browning még a kezemben van. Betörn és ötletet rab-olni, ingyen: ki hallott még ilyet, tisztelt uraim? S szinlapra kiirt társzerzőségről lemondok, de a tanti-émek harmadrészéhez ragaszkodom. Nos, gurulnak-e a jókedvtől, uraim?

Több új

Szalmakazalozó

(elevator)

elsőrangú kivitelben
nagyon előnyös feltéte-
lek mellett

eladó

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár rt.

Osijek

7182

Das große Ferienheft!

Welches Steckenpferd
reizen Sie am liebsten?
Wie erkennen wir unsere
Neigungen und was bedeuten
sie? Ein großer Beitrag des
bekannten Psychologen Dr.
R. W. Schulte

Wie war's denn in
Amerika?

Emil Jennings und Conrad
Veldt, die Zurückgekehrten,
erzählen

Heile Dich mit Heiter-
keit
Von Dr. Georg Zehden

Wie der moderne Photograph steht

Ein interessanter Beitrag für alle Freunde
des Photosports von Hans Windisch

Zu allen Beiträgen viele Bilder:
herrliche Photos und flotte Zeichnungen

„Scherl Magazin“ (Juli-Heft) ist überall zu haben

A vajdaságlak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári áruk.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

Vukovics Gerő

uri és női divatáruháza

SUBOTICA, Főtér

Felhívom a t. vásárlóközönségem figyelmét, hogy
5 olcsó napot rendezek

Julius 2, 3, 4, 5 és 6-án az összes raktáron lévő árucikkekből csakis készpénzfizetés mellett
20%-ot téríték vissza

Tisztelettel

VUKOVICS GERŐ

NYILT-TÉR

Eladó vendéglő!

A bácsko-petrovoszelői Ipartestület f. hó 14-ikén 16 órakor önkéntes nyilvános, szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek, szabadkézből, örökáron eladja a saját tulajdonát képező, 1908. helyrajzi számu, valamint a 494. házszámu, 225 négyszögöl területű, teljesen téglából épült vendéglői helyi engedéllyel (mesno pravo) rendelkező házát a hozzártartozó melléképületekkel együtt.

Az árverési feltételek bármikor megtekinthetők az Ipartestület irodájában. 7329

POGLAVARSTVO OPŠTINE SRPSKI ITEBEJ.

Broj 2111/1929.

Oglas

Poglavarstvo opštine Srpski Itebej na osnovu rešenja ovoopštinskog predstavnitva br. 66 sk.—1929. objavljuje, da je voljno uvesti električno osvetljenje u ovoj opštini i to davanjem koncesije.

Pozivaju se zainteresovani, da svoje propisno taksirane ponude podnesu u formi jednog koncesionog ugovora, koji ima sadržati sve uslove pod kojima se uvadja električna struja, a naročito da su mu najglavnije tačke sledeće:

1. Uslovi i cena javnog osvetljenja.
2. Uslovi i cena privatnog osvetljenja.
3. Osiguranje stalnosti pogona.
4. Vreme kada će se rad svršiti i osvetljenje počeći.

5. Trajanje koncesije.

Ponudi priložiti stručnjački opis radnje, skicu mreže javnog i privatnog osvetljenja.

Ponuda istavljena na državnom jeziku imaju se u zapečaćenom kovertu sa oznakom: „Ponuda N. N. za elektrifikaciju opštine Srpski Itebej” podneti ovom poglavarstvu do 1-og septembra 1929. g. do 10 sati pre podne.

Ponuda kasnije prispelo, nepotpuno, nejasne i nedovoljne neće se uzimati u obzir.

Opština pridržava se ilpravo, da po svome nahodjenju odlučuje koja je ponuda za opštinu najpovoljnija, bez obzira na visinu ponudjene svote, i u slučaju da opština odustane od svoje namere, ponudjaci nemaju pravo tražiti nikakve odštete od opštine.

U Srpskom Itebeju, 27. og juna 1929. god.

Stefanović Božidar
beležnik

7298

Jašin Živa
knez

Könnyítés k a magyar vizumok b szerzésél

A Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szereznii, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapestben kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sűrűsösen kell átlépni a magyar határt. A vizumnélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselőlet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviselőletnél (Beograd, Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.), mindt pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületknél és pénztévezetknél és utazási irodáknál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapestben 50%-os kedvezményrel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógykezelőket szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árenged-

ményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szatályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál, illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselőlet Utazási Osztályánál (Beograd, Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

Fenti vizumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utas a beutazás és kiutazás napját is beleszámítva, összesen legalább 3 napot tölt Magyarországon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vizumdíjat utánfizetik.

Mesni Školski Odbor u Starom Bečeju

Broj 479/1929.

Oglas

Mesni Školski Odbor u Starom Bečeju održaće u kancelariji školske Uprave javnu licitaciju 14. jula 1929. god. u 8 časova pre podne za nabavku 42 vagona prvoklasnih bukovihi drva — dvogodišnje seče — bez panjeva i truleži za oševne škole u St. Bečeju. Uslovi se mogu videti svakog dana. St. Bečeju, 28. juna 1929.

Nečitljiv potpis s. r.

7196

predsednik Mesnog Školskog Odbora

Tisztelettel értesitem vevőimet, hogy a Mlinacsek-féle déllgyimölcskereskedésből kiváltam és a mai naptól kezdve ugyanezen szakmában saját nevem alatt dolgozom.

Ugyanitt megemlítem, hogy tartós, kiváló minőségű nyári citromot és la mazsolát addig, amíg megfelelő üzlethelyiség nem áll rendelkezésemre, Zrinjski trg 12. szám alatti pinceraktárámból szállítok.

7243

ALMÁSI JÓZSEF

A NÉMET FREJLEIN

IRTA: KUBÁN ENDRE

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ
EREDETI REGÉNYE

Bánlakiné cselekedete pedig nem is volt nagy dolog. Borcsa szakácsnővel pedig ugy sem volt megeledeve. Tulok barátok között a hadseregrel és egyszerre különféle fegyvernemekkel tartotta fenn a jóviszonyt. Emiatt ugyis felmondani készült neki Bánlakiné, akit ugyan nem bántott Borcsa tömegszerelme, csak azt nehezményezte, hogy ezt az éléskamra érzi meg intenzíven.

Sokat tanácskozott Bánlakiné az urával arról, hogy angol nőrsz, vagy német frejlein kerüljön-e Micuka mellé. Bánlaki inkább az angol nőrszöt szerette volna házába fogadni, mert azzal érvelt, hogy az angol nyelvet jobb a gyerekek apró korában elsajátítani, a német beszéd ugyis ráragad. Bánlakiné, aki mindenben ellenkezni szeretett az urával, a német frejlein mellett döntött. Közben persze ez a gondolat is volt:

— A nőrsz akármiről társaloghat a gyermekkel és én még nem is szólhatok bele. Még azt találna hinni, hogy nem értek a gyermekneveléshez, ha soha nem szólok bele a dolgaiba.

Tehát a német frejlein mellett döntöttek.

Bánlakinak volt Berlinben egy kommitense, kivel sok közös üzletet csinált a nagy márkedéfláció idején. Irt ennek a Harland Egonnak és megbizta hogy keresen a kisleány számára jómódu és kellő műveltséggel rendelkező frejleint, fogadja fel és lássa el utiköltséggel.

Harland Egon a szokásos módon, vagyis hirdetés útján akart frejleint keresni. Volt is jelentkező elég, azonban egy sem felelt meg. Mind-egyiken talált valami kifogásolni valót. Letett erről a módszerről. Eszébe jutott, hogy rengeteg olyan tanult leány van Berlinben, hivatalnokok leányai, akik a háboru előtt jómódban és előkelő intézetekben nevelődtek, ma pedig a változott viszonyok következtében valóságos hősi küzdelmet folytatnak nyomoruk és inségük elpalástolására. Ezek között igyekezett Bánlakiék számára megfelelő frejleint találni. Egy ismerős család közvetítésével ez sikerült is.

Bemutatták neki Geller Trudét. A leány apja Geller Gerhardt, porosz gyalogsági ezredes volt. Korán özvegyen maradt és maga nevelte egyetlen gyermekét, Trudét. Geller ezredes nem tartozott a katonatisztek ama fajtájához, akik hadá-

szati dolgokon és udvarlásan kívül semmi más iránt nem tanúsítanak érdeklődést. Geller már hadnagykorától kezdve sokat olvasott és különösen kedvelte a bölseleti, szociológiai és gazdasági munkákat. Az életben azt a célt látta, hogy mindnyájan mindnyájunkért vagyunk ezen a világon. Az volt a hitvallása, hogy legszebb dolog, ha egyik ember igyekszik a másikon segíteni. Az élet — ismételtette gyakran, — nem élvezet, hanem kötelesség és csak akkor válik élvezetté, ha kötelességünket hiven teljesítjük. Az az ember, akinek ilyen egészséges nézetei voltak, csakis helyes nevelést adhatott a gyermekének. Trude különben okos gyermek volt és apja tanításai benne termékeny talajra találtak. Geller Gerhardt minden nyáron két-három hónapra keresztül utazgatott és minden utjára elvitte magával Trudét is. Bejárták Olaszországot, Svájcot, Franciaországot, Angliát. Az ezredes értette a módiát, hogy leányának a figyelmét nemcsak a természeti szépségekre, hanem a különböző muzeumok kincseire is felhívja.

De aztán jött a háboru és Geller Gerhardt ezredes a frontra ment. Végigküzdötte az összes harcateret, számos kitüntetést szerzett, de egy könnyebb természetű sebesüléssel, amikor egy ellenséges puskagolyó a bal vállán úgy hatolt keresztül, hogy a mögötte haladó fiatal kadétot megölje, egyéb komoly baja nem történt. A nagy összeomlás, amely véget vetett az általános európai meszárlásnak, a fronton találta. Ezredével maga is haza indult. A sors azonban nem engedte hogy hazáját és gyermekét viszontlássá. Utközben tifuszt kapott és az egyik katonai kórházban kellett maradnia. A véletlen szeszélyes játéka volt, hogy Trude ugyanegy napon egyszerre két levelezőlapot kapott. Az egyik az apja irta, hogy utban van hazafelé, a másikon a kórház vezetősége hivatalos stílussal fogalmazott értesítésben tudatta, hogy Geller Gerhardt német gyalogsági ezredes meghalt, amit a nála talált iratok alapján Berlinben lakó leányával kötelességszerűen tudatnak.

Trude az első pillanatban ugy érezte, hogy rája dől az egész világ és neki is meg kell semmisülni. Kábulatából azután magához tért, mert amint bánatában maga elé idézte elvesztett apja arcvonásait, eszébe jutott annak mondása is:

— Nem magunkért élünk csupán, hanem embertársainkért. Az élet kötelesség!

Trude, aki különben az egész háboru alatt en-

nek a tanításnak az elve alapján élt, mert a hadi-kórházakban ápolónői munkát végzett, hamar erőt vett magán. Előkereste szekrényéből a fátlyott, melyet anyja korai halálakor viselt mint kisleány és azt ráakasztotta apjának az íróasztal fölött függő arcképére. Most már aztán ezen is volt gyászfiatyal, nemcsak az anyjában.

Geller Trude teljesen magára hagyatva állt a világon. Nagyon sóhajtott és aztán higgadtan leült és foglalkozott jövő tervével. Vagyona nincsen, — de nem csak ezért, hanem azért is, mert utálta a tétlenséget, valami munka után kell néznie. És ezt már másnap meg is cselekedte. Nem is gondolt arra, hogy apjának régi összeköttetéseit vegye igénybe, hogy valami álláshoz jusson. Tudta, hogy az új idők során apja barátai mind háttérbe szorultak és maguk is protekcióra szorultak, nemhogy maguk protezsálnának.

Felment egy gyár igazgatójához és arra való hivatkozással, hogy anyanyelvén kívül egy csomó nyugati nyelvet is beszél, levelezőnének ajánlkozott. Az igazgató, aki nem is igen ügyelt oda, hogy hány nyelvet beszél a leány és milyen iskolai végzettsége van, a prédát leső farkas éhes mohóságával nézte, felfogadta. Trudének másnap már be kellett lépni hivatalába. Bárha férfikollégái időközönként valami kárörvendő, vagy szánakozó mosollyal figyelték, egész napon keresztül szorgalmasan dolgozott és rendben ment minden. Este a hivatali munka végeztével már éppen hazafelé készülődött, amikor az igazgató magához hivatva.

Geller kisasszony, tud ön gyorsírás?

— Igen, igazgató ur.

— Ennek örülök, és mindjárt kérem, legyen szives még egy kicsit itt maradni, mert néhány sürgős levelet szeretnék önnek diktálni.

Trudével aztán megismétlődött a régi mese. Kiderült, hogy az igazgató ur csak azért tartotta ott, mert el akarta csábítani. Mikor Trude rendre utasította, erőszakoskodni kezdett vele. A leány csak ugy tudott az igazgató karjaiból szabadulni, hogy támadójának az ökiével az arcába suitott és annak zavarát kihasználva, kifutott a szobából és az épületből.

Az első kudarc azonban nem csüggesztette el és keresett más állást. Talált is. Dolgozott ott néhány napig, amíg az nem történt, hogy a vezérigazgató ur titkárja hazafelé menet csatlakozott hozzá.

(Folyt köv.)

Olvasóink figyelmébe

Regények, elbeszélések, szindarabok

valamint érdekes ismeretterjesztő művek a legkiválóbb szerzőktől

kivételes olcsó áron július közepéig!

Valamennyi kötet új példány, szép kiállításban. Páratlan alkalom minden könyvgyűjtő részére, mert minimális áron 450—800—1100 oldal terjedelmű sorozatokat vásárolhat. Az egyes csoportok összeválogatása olyan, hogy mindenemű igényt és érdeklődést a legteljesebben kielégít, a mellett a legalkalmasabb utó olvasmányokat foglalja magában. Aki nyaralni megy és aki otthon marad, egyformán örömet talál ezekben a könyvsorozatokban.

Szállítja a Bácsmegyei Napló könyvosztálya a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett. Portókölség címén 3 sorozatig sorozatonként 5 dinárt számítunk, 3 sorozaton felül tekintet nélkül a sorozat számára 20 dinár a portókölség.

A szállítás július 1-én kezdődik, siessen tehát megrendelését sürgősen hozzánk juttatni, mert a rendeléseket a beérkezés sorrendjében adjuk postára.

19 csoport könyv példátlanul olcsó akcióra à 32 dinár

7.

Tersánszky J. Jenő: A repülő család
Cholnoki László: Piroksa
Balzac: Sarrasine-Facino Cane
Wachthausen és Reuillard: A negyvenéves asszony.
Piers és Croisset: Hazatérés

8.

Krudy Gyula: A betyár álma
Hawthorne: A skarlát betű
Pilschow: A csingtauli repülő
Lakatos László: A zafirgyűrű. A kényes kisasszony, 1870

9.

Babits Mihály: Levelek Iris koszorujából
Szederkényi Anna: A végzet és egy rongybaba.
Bródy Sándor: Egy férfi vallomása
Káddár Endre: A szerelem elmegy
Fáy András: A vér

10.

Babits Mihály: Recitativ
Krudy Gyula: Ál-Petőfi
Pierre Loti: Krizantém asszony
Lengyel Menyhért: Charlotte kisasszony

11.

Schultzler: Szavak komédiája
Pünkösdi Andor: Bus Péter csodálatos kardja
Kafka Margit: Csonka regény
Anita Loos: Szókék előnyben

12.

Kosáryné Réz Lola: Pityu
Leblanc: A kivájt tü
Poritzky: Novellák
Kisbán Miklós: Az erősebb
Armont és Bousquet: A nagyságos asszony táncosa

Az egyes könyvcsoportok fölötti számok a rendelési számot jelentik

A sorozatok közlését folytatjuk.

Itt levágandó

Bácsmegyei Napló kiadóhivatala
Subotica

Ezennel megrendelem a számú sorozatot, sorozatonként dinárért.

1. A sorozat árát portókölséggel együtt a mai napon beküldtem.
2. A sorozat árát és a portókölséget kérem utánvételezni.

(A nem kívánt törlendő.)

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

KINTORNA

— Miért szivja olyan szomorúan a szivarját?
— Sajnálom, hogy nem biztosítottam tüz ellen.

*

A pincér csodálkozva mondja az egyik vendégnek:
— Ma nagyon jó formában van a nagyságos ur. Már a tizedik korsót rendel.

— Meg sem állok tizennegyig. Az orvos ugyanis azt mondta, hogy naponta csak két korsót szabad inni és most szeretném elintézni az egész hétre valót...

*

A fegyházban megkérdezik az egyik rabtól:
— Magát miért itélték el?
— Szórakozottságért. A vonaton együtt utaztam egy hölgyvel, aki eldobálta a banánhéjakat. Erre rákiáltottam a banánhéjra és kidobtam a hölgyet az ablakon.

*

Két nő beszélget.
— Beszél ön franciául?
— Igen, de nem szívesen. Gondolkoznom kell, mielőtt beszélek.

*

A rohanó Brumzalától megkérdi a barátja:
— Hova rohansz, hova rohansz?
— Hallottam, hogy Péter nagyon feledékeny lett az utóbbi időben, sietek kölesöknéni tőle.

*

Kedves, öreg betörőt fogott a rendőrség. A neve már elég sűrűn szerepelt a bűnügyi krónikákban és az ügyeletes rendőrtiszt is jól ismerte. Mégis a rend kedvéért, mielőtt kihallgatta volna, felvette a személyi adatait. Először a nevére kérdezte meg, majd áttért a többi kérdőpontra.

— Hány éves?
— Ötvenegy.
— Hol született?
— Becskereken.
— Legutóbb hol követett el bűncselekményt?
Az öreg erre nézett egy nagyot és udvariasan kérdezte meg a rendőrtisztviselőt:
— Bocsanat kapitány ur, ez egy interjú lesz?

ELADÓ
2 komplett
cséplőgarnitúra
„Wolff” „Lanz” gyártmány, teljesen új, kedvező fizetési feltételekkel. Érdeklődők forduljanak „MERKUR” Bankhoz Beograd, Knez Mihajlova 48 70 5

Mész, beočinai portland-cement, faszen, kovácszen, tűzifa jutányos árban kapható
Révai Adolf
Subotica
Sokolska 2 Telefon 551

Garantált friss
I-a teavaj
kg-ja 50 dinár
Naponta friss joghurt kapható
Gulyás tejszarnokában
Subotica, Rudičeva ul. 3.
Trumbičeva ul. 7
(Papucs-piac)

Elismert friss
I-a teavaj
nagylovakos ementhali sajt
boszniai trappista
bánáti trappista
casino trappista
eidami sajt
francia roqueforta
reggeli sajt (Frühstückkäse)
liptai túró
joghurt
aludttej édes tejfel
és mindenféle bel- és külföldi csemege sajt kapható nagyban és kicsinyben
Trišić Tódor
tejtermékek kereskedésében
Subotica
Strossmajerova 22., Halpiac

Házeladás
Rumán, szolidan épített fölemeltetés új ház, különösen alkalmas Baranyából ideköltözőknek, 5 szobával, nagy és lakható konyhával, éléskamrával, betonizált pincével, betonizált szőnyegszalton, 4 lóra való istállósával, több gazdasági épülettel, nagy udvarral, negyed hold telekkel, sok gyümölcsfával, a ház előtti parkkal, 5 évi adómentességgel 150.000 dinárért eladó. Felvágóúttal szomsz. ZORA PETROVIĆ RUMA (Srem) Aleksandrova 128 072

OLCSÓBB MINT MINDEN MÁS ÉLVEZET, CIKK ÉS MÉGIS ÖRÖKKÉ TARTÓ ÉRTÉK

A KIVÁLASZTOTTAK

REGÉNYSOROZATÁNAK MINDEN KÖTETE

AZ ÚJ SZOROZAT JULIUS ELEJÉN INDUL!

1. MAUROIS: Két asszony között
2. MARY BORDEN: Flamingo
3. FELIX SALTEN: Bambi
4. ILJA EHRENBURG: Moszkvai sikátor
- 5-6. ARNOLD ZWEIG: Grisa örmester (két kötet)
7. SUZANNE NORMAND: Nők a gályán
8. H. G. WELLS: Az igazi király
9. PONTOPPIDAN: Thora van Deken
10. KESSEL: A repülőtiszt
- 11-12. SINCLAIR LEWIS: Sam Dodsworth Európában
13. PIRANDELLO: Mattia Pascal kettős élete
14. BARRY PAIN: Férfikor
15. AJÁNDÉKKÖTET (Kiváló értékű magyar regény, melynek bolti ára legalább 50 Din. Az ajándékregényt mindenki maga választja ki 5 felajánlott mű közül.)

TARTALOM:

A legkiválóbb külföldi írók legújabb regényei.

KIALLÍTÁS:

Elsőrangú papír, éles nyomás, pompás angol vászonkötés.

ÁR:

A legolcsóbb könyvek. Fele annyiba sem kerülnek, mint a külföldi kiadások. Bolti ár fűzve 30 dinár, kötve 40 dinár.

KEDVEZMÉNYEK:

(azoknak, akik a teljes sorozatot június 30-ig előjegyzik)

Fűzve 30 DINÁR helyett 19 DINÁR
Vászonkötésben

40 DINÁR helyett 29 DINÁR

EZENKIVÜL A 15-İK KÖTET
INGYEN.

A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen szállítunk. Ugyanilyen kedvező előfizetési feltételek mellett megrendelhető a már megjelent első sorozat is.

HAVONTA 2 KÖTET JELENIK MEG!

MEGRENDELŐLAP

Bácsmegyei Napló kiadóhivatala
Subotica

Ezennel megrendelem a KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatát 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és az első 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

A nem kívánt törlendő
A megrendelő
A kötetek
A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknek.

Név:

Foglalkozás:

Pontos cím:

Valódi házi
málnaszörpöt
minden mennyiségben szállít
Gradjanska Pivovara D. D.
DARUVAR
Kérjen árajánlatot és mintát

Diákok előkészítése
Gimnázium, kereskedelmi akadémia és polgári iskola azon tanulóit, kiknek augusztusban kell letenniük az osztályvizsgát egy-két tantárgyból, előkészíti tanárcsoport. E módon lehetővé válik, hogy még a legszegényebb tanulók is, a szünidő alatt biztos és szakszerű oktatást kapjanak az osztályvizsga letételére.
Megkeresések Karadžićeva ulica br. 18

Amerikai kenőolajok
Cséplőgép-, cilinderek és motorolajok, világos francia gyanta, továbbá, csapágyzsír
versenyen kívüli áron
KLEIN GÉZA és FIAI-nál
SUBOTICA

10 év óta szállítok mindenhová
majmokat, beszélő papagájokat, aranyhalakat, aquáriumokat, kanári madarakat, kutyákat: japán, kínai, szalonkutyákat, selyempincser bernhardi stb. valamint mindenféle kalitkákat
Lang András, Novi Vrbas (Bácska)

Olcsó árak **Olcsó árak**
Divatos **Izlóses**
Tartós **Elegáns**
Stessburger
DIVA CIPO KÜLÖNLEGESSEGEI
Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. - Bárány-szálló mellett

Eredeti
MÁLNA-SUCCUST
ajánl
azonnali szállításra
Gradjanska Pivovara d. d.
DARUVAR

CSODAKÚT-FÜRDŐ
SZIARA KANJIZSÁN a város alatti gyönyörű árnyas parkban
május 15-én megnyit
A fürdő orvosilag javulva izületi és izomreuma, isziás, szába, fideg bántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál
A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU
Tiszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőáruk
MENETREND:
Suboticiáról vonat indul reggel 5. d. e. 10 óra 8 percekor, délután 2 óra 11 percekor, este 6 óra 55 percekor
4914

Malomtulajdonosok figyelmébe!
SZALLITUNK »Gebrüder Bühler A. G. Uzwill« svájci gyártmányu minden modern malomgépet.
VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.
KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, kőburkolatokat, filtereket, stb.
Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2457

Komoly intelem a kereskedő urakhoz!
Teljesen szakségtelen, hogy nem engedélyezett, nem védjegyzett, vagy hamisított „SCHWEINFURTI ZÖLD-DEL” vegyének raktára és kellemtelenségeinek tegyük ki magukat.
Az általunk forgalomba kerülő „Aeroplan” védjegyű „SCHWEINFURTI ZÖLD-5152. sz. alatt van védjegyezve és 22746/28. sz. alatt a Földművelésügyi Miniszter által engedélyezett.
Zöldpornál a biztos hatás titka:
„Aeroplan” márka!
KEMIKALIJA NOVISAD,
Arse Teodorovića (Štikina) ulica 7

Sok bacillust hord a legyek lába, Ne eresszük őket a szobába.
A legyek a typhoid-láz és egyéb súlyos betegségek csiráit hozzák elédünkre, ruhaneműnkre és magára testünkre is. Permetezzünk FLIT-et.
FLIT néhány pillanat alatt megszabadítja lakásunkat a legyektől és szúnyogoktól, e ragályos betegségek csiráinak hordozóitól.
FLIT behatol minden hasadékbba, ahol svábogarak, poloskák és hangyák elbújnak és szaporodnak. Kiirtja petéiket. Megöli a rovarokat, de emberre ártalmatlan. Nem hagy foltot.
FLIT nem tévesztendő össze a közönséges rovarirtókkal: tökéletes rovarpusztító ereje minden várakozásunkat kielégíti.

Permetezzünk
FLIT
Egyesült Legyek Pusztító

AZ ÜZLET
részletesen tájékoztat a magyar üzleti világ eseményeiről.
Ingyenes mutatószámot küld a kiadóhivatal
Budapest, VI., Andrassy-ut 29

Weitzenfeld i Drug
Subotica
Interurban telefon 192
Gabonás és lisztes zsákok, vizmentes ponyvák, amerikai és kender kévekötő manilla olcsó beszerzési forrása
Kérjen árajánlatot!

Vásárosok és hetipiácok
nagyon szép keresethez juthatnak egy konzum-csere árusítással. — Erdősőlőni pén ekei délelet
KULBERGER, "Hotel National"

Simon és Bodnár
gépjavitóműhely, vas-és rézöntőde
VI. kör Tolstojeva ul. 27. szám (Könyörgyár melletti utca)
Elvállalunk mindenféle mezőgazdasági gépjavitást és alkatrészek ujitását vasból vagy bármely ötvözetből
Külön osztályunkon: autók, traktorok, gázmotorok, valamint az összes üzgépek javítását speciális szerszámgepekben szakaszerint garancia mellett végeztük
vas-és rézöntődeinkben
A beküldött rajzok vagy minták után bármilyen gépalkatrészt a legolcsóbb áron készítünk
5890

Junius 20-30-ig tekinthető meg a közönség részére a Vajdaság legnagyobb rózsakertészete, Göeser Antal Sombor, a nagy szerbtemető melletti virágkertetészetében, ahol 10.000 különféle rózsátó teljes virágzásban látható. Belépődij nincsen. 6594

Ondolálás hajvágás, fejmosság, hajfestés Speciálta hölgyparóka készítésben és egyéb hajmunkákban. — Olcsó árak. **V. Bulajic** SUBOTICA Aleksandrova 15 Prokesh-palota

